

Labilis vérkészítmények előállítása teljes vérből

**Fvs-mentesített, mosott, irradiált
vérkészítmények transfúziójának indikációja**

A vérkészítmény-kiválasztás algoritmus

Plazmakészítmények

A transzfúzió fogalma, célja

A transzfúzió

transzplantáció (sterilitás, pirogén-mentesség, biol-i ártalmatlanság, biol-i aktivitás, imm-i kompat)

betegazonosítás (vérminta levételekor, tr. beadásakor)
kivizsg. ellenére potenciálisan fertőz és immunizál

„ Tr-hoz kapcs-ható súlyos szövődmény fellépése esetén sem vádolható a tr-t végző személy foglalkozási szabályszegéssel, ha jelen szabályzatban rögzítettek szerint járt el.”

Vérkészítmény: **labilis** = Li. rövid (TV: vvs + thr + FFP, aferézis:
thr, vvs, /fvs/)
stabil (vírusinaktivált, gyári)

A transzfúzió szubsztitúciós (szupportív)/**komponens** **terápia**.

A pótlás üteme, szükségessége, mennyisége, minősége **függ**:
a véralkotórész **vesztésé**g nagyságától, sebességétől
a recipiens **kompenzációs** képességétől
az átömlesztésre kerülő **készítmény** élettartamától.

Vérátömlesztés **indikációja**:

A vér keringő térfogata
sejtes elemei
plazma faktora

elvész (vérzés vagy plazmavesztés)

szervezetben hamarabb **elpusztul** (pl. AIHA)

– alkotórész (vvs, thr, plazma) **életideje** ↓

elégtelen mennyiségben vagy funkcióképtelen (**min-i zavar**) formában
termelődik

Leggyakoribb indikációk:

Keringő vértérfogat helyreállítása

Ox. szállító kapacitás növelése

A **preparatív transzfuziológia** célja megfelelő minőségű mennyiségű vérkomponens előállítás, melytől hatékonyság is várható:

O₂-szállítás, ellátás biztosítása, fenntartása

Vérzés csillapítása, megállítása (hiányzó celluláris és/vagy plazmatikus **alvadásaktív** tényezők pótlása)

Védekező rendszer hiányosságainak javítása

Keringő vértérfogat fenntartása, fehérjehiányos állapotok megszüntetése

A transzfúzió csak akkor alkalmazandó, amikor a beteg klinikai állapota azt egyértelműen **indokolt**tá teszi.

Amikor a várható **előnyök** nagyobbak a potenciális veszélyeknél, és amikor a transzfundált komponens a beteg klinikai állapotának megfelelően **célirányos** csak az elveszett, hiányzó elem pótlása.

A transzfúzió alapvető célja **ne a perifériás értékek korrigálása** legyen! (vvs – oxigenizáltság, **ox. extrakció**, **vénás PO₂**, tromb. - tromb. szám és vérzésveszély stb.)

Kellő időben, kellő mennyiségben, az alkatrész minőségétől is függő ütemben a hiányzó alkatrészt (**szenszituációs/szupportív/komponens th**).

Koncentrátumot!: kis térfogatban nagy hatóanyag tartalom - opt. felhasználás.

A vérnek semmilyen varázsereje nincs.

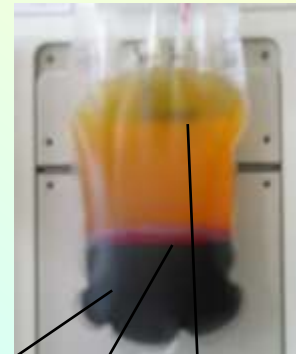
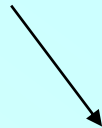
"A legbiztosabb (legbiztonságosabb) transzfúzió, amit be sem adnak."

Vérkészítmények előállítása, tisztításának módszerei, jellemzőik és indikációik

Vérfeldolgozás

Gépesítés, automatizáció, standardabb, minőségi vérkészítmények

Inline r.,
korai leukodepléció

szg-es nyilvántartás

Univerzális leukodepléció

(Németh. 4,5 M donáció/év, nincs leukodepl., tr mh költségei ~ 119 M euro

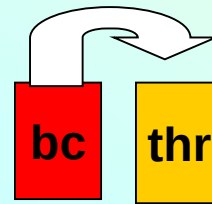
szűrt kész. költsége

~ 45 M euro, kó-i tartózkodás ideje ↓

Vérvételi zsákrendszerek, vérkészítmény előállítási technika

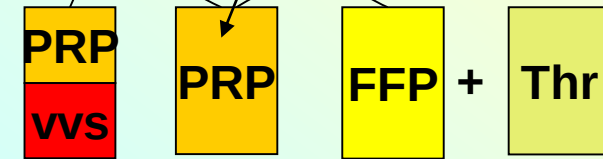
Bc: (buffy coat) módszer:

centrif: 1. nagy ford. (TV)
2. kis ford. (bc)

PRP: platelet rich plasma

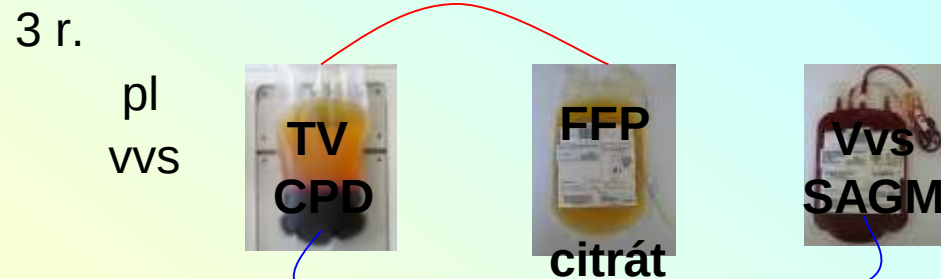
Centrif: 1. kis ford
savanyítás

2. nagy ford

FDA: PRP!!, Ø bc

T+B (top and bottom) (fvs ↓)

bc pool

T+T (top and top)

1. pl le
2. bc le
3. SAGM vvs-re

Vértartósító és -tároló oldatok (I.)

A/ Stabilizátorok (véralvadásgátlók)

Hatásuk:

véralvadásgátlás (citrát: ionizált Ca^{++} elvonása révén)
tápanyag (glucose)
hígít (TV-nél 10 %)

Típusai:

ACD (savanyú-citrát-dextróz)

Összetétele:

Glucosum pro inf.	30,00 g
Natrium citric. pro inf.	20,00 g
Ac. citric. pro inf.	5,10 g
Aquae dest. pro inf. ad	1000 cm ³

Jellemzői:

100 ml ACD + 400 ml vér
1 : 4
pH: 4,9 - 5,4
friss: 2-3 nap
Li. 21 nap

Alkalmazás: citaferézis (trombocitaferézis) (AFERÉZIS)

PRP módszerű thr. cc. gyártás

Vértartósító és -tároló oldatok (II.)

CPD (citrát-foszfát-dextróz)

Összetétele:

Glucosum pro inf.	25,50 g
Natrium citric. pro inf.	26,30 g
Ac. citric. pro inf.	3,27 g (↓)
Natrium phosphor. acid. pro inf.	2,22 g
Aquae dest. pro inf. ad	1000 cm ³

jellemzői:

63 ml CPD + 450 ml vér

1 : 6

pH: 5,6 - 6 (↑)

friss: 7-10 nap

Li. 28 nap (foszfát, pH - vvs glikolízisre előnyös, ATP ↑)

Alkalmazás: TV

1,5 x glucose (38,3 g) v. ún. CP2D = 2x glucose

távlat: citrát csökkentés - VIII. f. kinyerés ↑-e miatt (még alvadást gátol)

Vértartósító és -tároló oldatok (III.)

CPD-A (adenin) (CPD-AG)

(pirimidin, purin, guanozin)

tárolhatóság ↑ (ATP, 2,3 DPG lassabban ↓)

Jellemzői:

63 ml CPD-A + 450 ml vér

1 : 6

pH: 5,6 - 6 (↑)

friss: 14 nap

Li. 35 nap (adenin /ue. reszuszendáló oldatban is!/
- vvs glikolízisre előnyös, ATP ↑)

(nyugaton 42 nap)

Alkalmazás: TV (↔ Li.)

fiz. sós thr

Vértartósító és -tároló oldatok (IV.)

B/ Vértárolásra alkalmas oldatok:

Hatásuk:

Hígítás (Htk: 50-70 %)

Tápanyag

SAGM

Összetevői és azok hatása:

Saline: hígít

Adenine: ATP, 35 nap

Glucose: tápanyag

Mannitol: vvs membrán stabilizálás

Jellemzői:

100 ml (+ 170-200 ml vvs)

Li: 35 nap

Friss: 14 nap

Alkalmazás: vvs cc. (bc szegény reszuszp. vvs cc./bcØR vvs cc)
mosott vvs (48 óra)

1 E TV-ből (450 ml, donor hgb min. 125 v 135 g/l) > 180 ml nettó vvs (+ 100 SAGM) →
bruttó vvs > 250 ml!

Vértartósító és -tároló oldatok (V.)

fiziológiás sóoldat

100 ml

alkalmazás: mosott vvs
thr cc.

Li.: vvs - 24 óra (nincs tápanyag a sejteknek)
thr - 6 óra (nincs tápanyag a sejteknek)

(Li: vv-től v. gyártástól)

plazma

alkalmazás: vvs cc (50 ml) - korszerűtlen
thr (egyedi 50-60 ml,
5-6 E poolozott kb. 300 ml,
bc pool 4 E~ 200 ml)
("művér")

albumin

Plasmalyte (platelet additive solution)

Composol (PAS III)_(Na, K, Mg, Cl, citrát, acetát, glukonát)
pH: 7,0-7,4

(veseelégtelenségben metabolikus alkalózist okozhat)

SSP (Na-citrát, Na-acetát, Na-klorid, pH: 7,2),   SSP +, PAS+ (Mg, K-tart)

Vértartósító és -tároló oldatok (VI.)

Plasmalyte oldatok (platelet additive solution)

70 % PAS + 30 % plazma

Előnye:

plazma fehérje tart. ↓ (de vCJD kockázat nem)

Típusai:

PAS I

PAS II (T-Sol, SSP)

PAS III (Intersol), modifikált: SSP+, Composol

Összetétel és hatás:

Citrát: alv. gátlás (min. 8 mmol/l), tejsav képz. ↓

Acetát: thr acs-hez, tejsav képz. ↓, pH-t stabilizálja

Foszfát: glikolizist és tejsav képz-t ↑-i

Mg/K: thr aktivációt ↓-i, tejsav képz. ↓, thr morfológiai vált-t fékezi

Na-klorid

Vérkészítmények tárolási hőmérséklete:

Sejtes (vvs, TV): + 4 °C (anyagcsere ↓ - kórokozóké is!)

Thr: + 22 °C

Fagyasztott plazma (FFP): - 25 °C alatt

Gyári plazma készítmények (albumin, immunglobulinok, alvadási faktor koncentrátumok): + 4 °C

Vérkészítménytároló hűtők

(43/1999., 86/2004., 3/2005., 2/2007.)

Csak vérkészítmény tárolásra

Higiénes feltételek (takarítás, leolvasztás)

Hőmérőzés (min. napi 6-szor /+4 °C 4^h-nként/, írásban és aláírva)

+ 4 °C: víz : glicerín = 1 : 1

- 25 °C: fagyálló folyadék/tiszta glicerín

Vérkészítmények szállítása

Hőszigetelt táskában vagy ládában
Települések között OVSZ hűtőládában
Vvs a hűtőelemekkel közvetlenül nem érintkezhet
Thr hűtőelem nélkül, 20-24 °C-on szállítandó

Vérkészítmény tárolás a depóban:

ell-tt hűtő/mélyhűtő

folyamatos hőregiszter → hőm-i grafikont naponta ell-ni

regisztráló berendezés hiányában: hőm. ell. 4 óránként (6x naponta)

dokum-va + aláírás

beépített hőmérő hiányában: hűtőben: víz/glicerín 1:1 arányú keverékébe

mélyhűtő: tiszta glicerínbe

állított, legalább 1 °C fokbeosztású lab-i bothőmérővel

a hőm-t, a beépített hőm-kijelző műszert, regisztráló egységet kalibrálni kell

hang- és fényriasztó (24 órás felügyelettel)

olvasztás, fertőtlenítés, tisztítás - dokumentálva

Vérkészítmény makroszkópos ellenőrzése

A vérkészítmény megérkezésekor, kiadásakor és a transzf. előtt:

**zárókötések épsége, a címkézés megfelelő-e
készítmény, a szerelék, a kísérőlap adatainak azonossága
lejárati idő!**

tr. előtt makroszkópos ell: vérkész. fajta, típus

vv-i sorszám = címkén, szegmensen, kísérő listán, tr. jlapon,

X-tt vér: + a vérhez csatolt bizonylaton

zsák, szegmensek záró hegesztéseinek épsége

vérvész. külső megjelenése: fibrinszál, alvadék,

reszuszp. és vvs határ elmosódás, reszuszp. oldat lakkszerű, vagy

vörhenyes, vérkész. felszínén lepedék, vagy penésztelepek, szín, hemolízis

Tilos felhasználni!:

sérült zárókötés, nem zár tökéletesen

bontott (nem véradó állomáson) , EGY ÓRÁN BELÜL TRANSZFUNDÁLNI!!!

adatok nem azonosak, vagy hiányosak

fibrinszálak, alvadékok

határa vörhenyes, elmosódott

lepedék, penésztelepek

lejárati időn túl

hemolízis (vér csőbe, centrif, megmarad: hemolízis, eltűnik: felrázódás)

lipémiás: véradó állomáshoz fordulni

el kell különíteni: Transzf-ra alkalmatlan, okát a jelentőlapra is!

Igénylőlap megőrzés: 2 év

Vérkiadó napló (software) megőrzés: 30 év

Tr-ra alkalmatlan vérkészítmények kezelése

Azonnal fizikai elkülönítés, zsákra „TRANSZFÚZIÓRA ALKALMATLAN” felíratot
Vérkész. ell-kor rendellenesség: hűtve vissza az OVSZ vérellátóba + csatolni a kitöltött,
aláírt jlapot

Lejárt: vesz.hull

+ tr kísérőlapot kitöltve vissza az OVSZ vérellátóba

2016.7.1-től:

Minden lejárt (vvs, thr, FFP) visszafogadható – csak a lejárt ill. minőség-kifogásolt
vehető vissza (megsemmisítés céljából) – **előre egyeztetett időpontban**

pénzügyi tranzakció nélkül!!!

visszaküldött kész mellé: **eredeti száll. levél** (min.tart: vv-i szám, kész. kód) – lehet
kézzel írott is, vagy informatikai r-ből nyomtatott (traceline-ből nyomtatott nincs)

Eprogesa:

visszavételezés,

ok: LE01,

selejtezési kód: L400 (felhasználónál lejárt)

A vérkészítmények minőségi mutatói (I.)

Li. függ tőlük

In vivo a donor vvs-ek 75 %-a (még a lejárat napon beadv is):

- a tr. után 24 órával a beteg keringésében kimutatható (in vivo túlélés

Cr ⁵¹)

- és funkcionál = O₂-t szállít (2,3-DPG - O₂ aff.) - regenerálódik
(visszanyeri fiziológiás tulajdonságait)

(csecsemőnek és idős betegnek minél rövidebb ideig tárolt vért, a donor vvs regenerációhoz idő kell!)

A vérkészítmények minőségi mutatói (II.)

Vvs minőségi mutatók:

A/ In vitro:

ATP (IC) ↓ (CPD, SAGM 10-14 nap után)

2,3-DPG (IC) ↓ (CPD, SAGM 10-14 nap után)

pH (EC) ↓ (tejsav)

(CPD, SAGM esetén kisebb mértékű a pH csökkenés)

K⁺ ↑: felülszóban (reszuszp. oldat)

hemolizisre utal (al. pH, tárolási idő, T1/2 lejár)

arrhythmia (ES, kamrafibrilláció),

szív és vesebetegeknek fiatalabb vvs cc-t

(CPD, SAGM esetén később és kisebb mértékű a hemolizis)

szHgb ↑: felülszóban (reszuszp. oldat vagy plazma)

hemolizisre utal

glucose ↓

tárolt vérben magas dextróz tartalmú stabilizátor esetén a dextróz glikolizáció nő, ez a DM-os, AMI-os, acs zavaros betegnél problémát okozhat a glükóz-Hgb O₂ transzportra képtelen

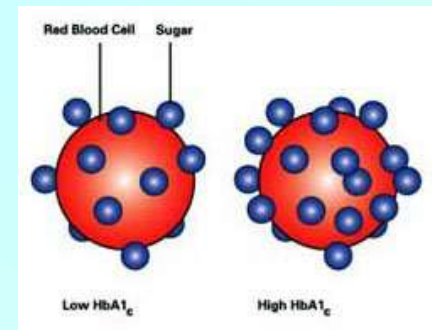
mikroaggregátum (bc eltáv = fvs ~ 75 %-os ↓)

HCO₃ ↓

Foszfor ↑

Deformabilitási képesség ↓

(idős sejt - hosszú filtrációs idő, kis filtrációs sebesség)

A vérkeszitmenyek minőségi mutatói (III.)

Alakváltozás Vvs-ek tárolásakor bekövetkező változások 2.

mikropartikulák (150 nm, felületükön negatív töltésű foszfolipidek), nanovezikulumok (60 nm) képződése → sérülések képz-nek → prokoaguláns, gyulladást okoz

felszínre kerülnek: CD55, CD35, integrális m. feh. kötő 3 (anion transzport felelősfeh.), AChE, glikoforint tartalmazó ag-k, annexin VII (Ca és membrán foszfolipidkötő feh., exocitózisban vesz részt), actin

(nem kerül a felszínre: a spectrin /membrán struktúr fehérje/, és az ankyrin /citoszkeletális feh.-kötő, horhonyzó/

metabolikus enzimek, szignál proteinek megváltoznak

a hemolízis a mikropartikulákhoz kötött

változik: lipidperoxidáció → oxidatív károsodás
apoptózis, membrán károsodás

rejuvenáló oldatok gyorsan javítják:

a vvs ATP konc-ját /ATP fontos a membrán fluiditáshoz/, és a vvs m.átrendeződés

Novotny V. M.: Transfus. Clin. Biol. 2007.14.538-541.

Bosman G.J. et al.: Transfusion 2008.48.827-835.

Cardo L.J. et al: Transfus. Apher. Sci. 2008.38.2.141-7.

Zimrin A. B. et al: Vox Sang. 2009.96.93-103.

Schreiberhuber S. et al: Transf.Med. and Hemoth.39(S1)VI-70.46-47.(2012)

fiatalabb vvs-ből a mikropartikulum felszabadulás fokozottabb (ebből a szempontból

nem mindig a fiatal vvs a jó ↔ 2,3 DPG/O₂ aff a fiatal vvs-ben jobb),

de idősebb kész... akár a kó i tartózkodási idő ↑ (2012.09.11.14. Graz)

A vérkészítmények minőségi mutatói (IV.)

Vvs minőségi mutatók:

B/ In vivo:

Poszttranszfúziós élettartam - radioaktív izotóppal

(etikai kérdések)

norm vvs túlélés: 55-110 nap (vvs T1/2: 110 nap)

Trombocita minőségi mutatók:

sejtszám (minden készítményből kell beadás előtt)

aggregáció (funkció vizsg. - kollagén, ADP, aggrisztin, tonogén, idő-, munka-,
eszköz-, thr-igény)

örvénylés, csillámlás (swirling) (37/2000....)

deformabilitási képesség

A vérkészítmények minőségi mutatói (V.)

Fehérvérsejtek minőségi mutatói:

Limfocita: (fvs okozta mellékhatások!!!! - bc eltáv. előnye)

Interferon- termelőképeség
(SZTE ÁOK Mikrobiol. Int.)

Granulocita: fagocitaaktivitás (NBT)
deformabilitási képeség

Plazmakészítmények (FFP) minőségi mutatói:

VIII.F.C

(F.V.)

Sejtszennyezettség (fvs - imm., vírus
vvs - imm.
thr - imm., alvadás aktiválás)

Vérvételi zsákok

Donorvédelem a kezdetektől (egyszerhasználatos eszközök)

Betegvédelem:

Palack (újra felhasználás autoklávozás után - HBsAg átvitel)

Zsákos vérvétel:

A/ egyrészes (Medicor) - egyszerhasználatos, de feldolgozáskor
levegővel érintkezhet (bakt. kontam.)
(csak steril lev. szoba vagy laminar flow)

B/ többrészes, zárt zsákrendszer - egyszerhasználatos,
az alap készítményeknél (vvs, egyedi thr, FFP) nem kell
megnyitni - nincs levegő kontamináció = steril
(mégis steril lev. szoba vagy laminar flow),
immár teljes biztonság a betegnek is
mosás, szűrés, poolozás stb.:
2004.05.01-ig: megnyitással jár (lev. kontam. veszélye,
csakis steril lev. szoba vagy laminar flow)
vagy **SCD** (zárt, steril!, de drága)

A vérvételi zsákok műanyagok:

polivinilklorid (PVC) - a többségük

polikarbonát - aferezis

poliolefin - PL732

cellulózacetát - szűrők,

melyeket kiegészítenek adalék- ill. segédanyagokkal:

öregedésgátló, stabilizáló (fény, sugárzás, ox. hatására vagy a spontán bomlás ↓)

töltő- és vázanyagok (mechanikai hatás)

antisztatizálók (elektromos töltés gyors elvezetését segíti elő)

színezők

Csúsztatók

lágylítók (vvs membránba beépülhet, vvs hemolizist csökkent, de tox.):

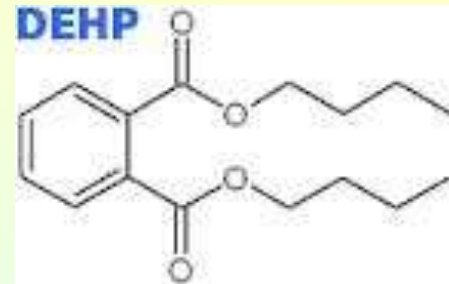
üvegesedési hő ↓-e → a zsák alacsony hőm-en tárolható

pl.: DEHP (di-[2-etil-hexil]-ftalát) - vvs hemol. ↓, a túlélése jobb, de thr-é ↓

DOP (di-oktil-ftalát)

THEHTM (TOTM) - trimellitát (PL1240-ben)

Ftalát DEHP /di-ethylhexyl phthalat/

ftalát DEHP /di-ethylhexyl phthalat/:

használata esetén a vvs hemolizis ↓, vesicula képződés ↓

Draper CJ et al: Transfusion 42.7.830-5.2002.

A DEHP a membrán Na⁺/K⁺ ATP-áz aktivitását gátolja, így IC Ca ↑, Mg ↓
a politranszfundáltak esetén probléma lehet

Dhanya CR et al: Indian J. Exp. Biol. 41.8.814-20.2003.

toxicitás: testiculáris, máj /cholestasis/, tüdő /bruncopulmonaris displasia/,
microembolisatio: J. Pediatr. Surgery 35. 1775-1781.2000., info@hcwh.org
FDA ajánlás DEHP-mentes alternatív eszközök használata

tumor-kockázat ↑ (mitogénhatás), proinflammatorikus elváltozások (IL-6, -8 ↑)
Rael T. L. et al: Oxid. Med. Cell. Longev. 2(3), 1666-171. 2009.

reproduktív és fejlődési zavarok: fiú újszülött, csecsemő, kisgyermek, pubertás
előtti fiúk, várandós, szoptatós anyák veszélyeztetése (Haemonetics szűrők,
transzferzsákok, stb.)

újszülött és csecsemő ellátás a bevitt dózis a tolerálható felett lehet
(vércsere esetén 3-50 x is!),

Az emberi szervezet a transzfúzió kapcsán maximum 0,7 ml/kg/alkalom DEHP
terhelést kap

Inoue K. et al: Clin. Chim. Acta 358.1-2.159-66.2005.

TV

Plazma

< 6-24 óra

FFP → terápiás
(V.VIII.)
továbbfeldolg.

buffy coat

trombocita cc. (sz, f)

bc Ø R **vvs cc.**

mosott vvs cc.

szűrt/mosott vvs cc.

fagy/olv/ mosott vvs cc.

~~ivs cc.~~

Alv-i f. cc.:

VIII.

IX.

II. VII. X.

I.

Ig

→ Alb.

Teljes vér alkotórészeinek veszélyei I.

1. **fehérvérsejtekkel összefüggő:**

HLA-izoimmunizáció (HLA-I. -sec., HLA-II. oszt. -primer)

Thrombocyta refrakter állapot

Fertőzésátvitel (vírusok - CMV!!, bakt., protozoon)

Mikroaggregátum - trombózis, tromboembólia, RDS

Pyrogen reakció (endotoxinok)

Fvs enzimek okozta haemolysis

Citokinek okozta NHLTR

Donor fvs-antitest okozta TRALI (HLA, monocita at) (10-20 ml plazma, < 2 h)

(rec. at – donor ag. Hoffer: 1 magyar eset 4760-s vvs ! után,

M.A.Popovsky: Transfusion reactions 3th ed. 214. 2007.)

TRAIN (neutr. at)

GVHD (megelőzése irradiálással)

Hisztaminhatás

TRIM (tr related immunomodulation) – fert, tu?, FcR blokk.at,

hum imm ↑=at, cell imm ↓: bakt, tu elleni imm ↓

2. **Biokémiai változásokkal kapcsolatos:**

pH ↓ (citrát, tejsav)

K ↑

SzHgb ↑

3. **tárolás folyamán **hatóanyag-veszteség:****

trombocita

alvadási faktorok

Teljes vér alkotórészeinek veszélyei II.

4. Immunizálódás:

vvs antitest

fvs ellenes antitest (HLA, leukocita)

trombocita antitest

protein ellenes antitest

5. Egyéb:

keringés túlterhelés

plazma fehérje-allergia (a-IgA at, haptoglobin-, C4-at, feh.-, gysz-érz, mb)

citráthatás

hyper-, haemosiderosis (politranszfundált, AA, thalassaemia)

hypothermia

VVS transzfúzió indikációja

A szöveti oxigenizáció fenntartása,
a DO_2 (O_2 száll-ó kapacitás/ szöveti oxigenizáció)
rendezése

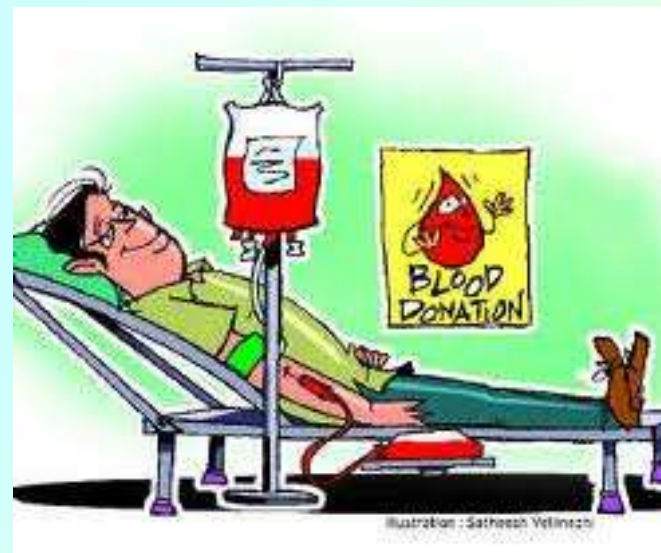
Hgb < 6-8 g/dl

(DO_2 -t a hgb, és nem
a htk befolyásolja!!!)

$S_{cv}O_2 < 71 \%$

$dCO_2 > 5-6$ Hgmm

$O_2ER > 45-50 \%$

1 E vvs cc jav,
különösen a nem vérző
betegek esetében

Minden E vvs cc után
a hgb-t elni kell

Ezzel a vérkész megtaka-
rítás: 25 %,
vérzés nem volt több,
thr fogyasztás se nőtt

Yerrabothala et al (2014)

Berger et al (2012)

Hazai bevezetés előtt
a finanszírozást át kell
alakítani

Transfusion trigger checklist

List has to be filled for each RBC!!!!

(Exception: massive bleeding)

Hb < 6 g/dl

☐ Independent of any compensation possibility

Hb 6 - 8 g/dl

☐ Clinical symptoms for Anemic hypoxia
(tachycardia, hypotension, ischemic ECG
changes, lactate acidosis)

☐ Limited compensation, existing risk factors (e.g.
coronary artery disease, heart failure,
cerebrovascular insufficiency)

☐ (Other indication: .....)

---

*In case of Hb > 8 g/dl transfusion is related
to an unclear risk-benefit balance*

☐ Hb > 8 g/dl (only indicated in individual cases;
Very low recommendation level (2 C))

Labilis vérkészítmények

Vvs: csökkentett fvs-tartalmú vvs-ek

+4±2 °C, Li. max 35 nap (de 24 óra!)

ind: **O₂-transzport javítása** (hgb,htk,labor,oxigenizáció,alapbetegség,vérzés menny)

relatív: 30 %-os vérvesztés (absz: 40 % /+krisztall, kolloid/), hgb 60-80 g/l

kontraind: ha a hiányzó vérvolumen pótlása krisztalloid v. kolloid oldattal megoldható

gysz-esen kezelhető kr. aném (hiányanémia, Fe, B12-vit, folsav, epo)

típus: **határrétegmentes, additív oldatban** (4760) –

SAGM, fvs eltáv 75%, feh: 1-5%, C' 4-5 napra Ø, ABO at 1/1

aferezisből (fvs-mentes)

mosott/közegcserélt:feh,at,C',citokin eltáv,**plazmafehérjementes**, Li: 24/48 óra

ind: IgA Ø, plazmafeh all, anaf., nem ~~ABO = w tr > 2E, NHLTR, iu tr ??~~

helyreállított

fvs-mentesített/szűrt – korai, lab-i, sze. mosott

/fagy-olv-mosott/

osztott

besugarazott

1 E a hgb-t 10g/l-rel, a htk-t 3-4 %-kal növeli (felnőttben)

legalább fél, legfeljebb 1 órát kell szobahőn tartani

37 °C-ra kell melegíteni: iu. tr., vércsere, kora- és újszülött

masszív tr, hypothermiás, égett beteg

HAIHA

cryopathia (hideg agglutinin)

beadás: 1 órán belül megkezdeni, s max 6 órán belül befejezni

Szűrt vörösvérsejt koncentrátumok .

5360 – szűrt vvs konc. (Li: 35 nap, + 4 °C)

5367 – **szűrt, osztott vvs konc.** (Li: osztástól 14 nap)

szűrés: < **48 óra (korai szűrés!)** !: → ↓ a thr aktiváló

lysophospholipid, **citokin képz-i idő**,

gyull-s citokin IL6,-8 → **NHLTR** ↓

irradiálva a li: irradi-tól 14 nap

Célja: leukodepletált készítmény előállítása

Módja: bed side (de nincs min.ell. a végtermékből!, nem biztos, hogy sz-
min-ű, visszaoldódhat, csak kritikus helyzetben alkalmazni,
nincs korai szűrés! mh-k: bradykinin)

laboratóriumi (van min.ell. a végtermékből is, biztos, hogy szűrt
minőségű, a szerelékét a megadott kapacitásban használják

(vvs 1-2 E = max 1 vagy 2 E-t, thrnél: 3-6 E= max 6 E-t, 10 E = max 10 E-t)

sz.e mosható – citokin eltáv.!!! ~~27150~~ – szmf (Li. 24 óra, + 4 °C)

27160 – szm**A** (Li. 48 óra, + 4 °C)

27167 - szmo**A** (Li. 48 óra,+4 °C)

in-line – a TV adásakor, TV centrif előtt (a kész. tromb-t sem tart!)

on-line- TV centrif után, < 24 óra (csak) vvs szűrés, lehet thr cc.

Előnye: fvs- (és tromb.) mentesített készítmény

Leukodepléció/redukció

laboratóriumi vs bedside?

bedside:

mh-k!, neg. töltésű filter felület, bradykinin akt., **hypotensio**, stb,
főleg thr kész-nél: 20%

Morris K. et al: Eur.J.Med.Res. 2.12.523-526.1997.

Mair B. et al: Vox Sang. 74.1.27-30.1998.

Moreau ME. et al: Transfusion 47.3.410-20.2007.

a módszer nem elég biztos, a végtermék **nem minőségellenőrzött**

Cabibbo S. et al: Transfus. Clin. Biol. 14.6.542-50.2007.

laboratóriumi szűrt készítmény minősége **standardabb**

Smith JD. et al: Transfusion 40.5,521-6.2000.

hatékonyabb, mh kevesebb (2%) (ha mosott is: 0%),
végtermék minőségellenőrzött

korai lab-i szűréssel a hypotensiv mh megelőzhető

Arnold DM. Et al: Transfusion 44.9.1361-6.2004.

A HTLV-I/II kockázatot (myelopathia, spasticus paresis) is kivédi (Fro., Ro., UK fertőzött!), Laperche S. et al: Vox Sang. 2009. 96.104-110.

Teljes körű fehérvérsejt-mentesítés

- A TRIM részleges eltüntetése
  - ritkább postoperatív infekciók
  - ritkább postoperatív tumor rekurrencia
- csökkenő FNHTR (citokin képz ↓)
- csökkenő CMV átvitel
- csökkenő alloimmunizáció
- ritkább thrombocyta refrakteritás
- rövidebb kórházi tartózkodás!

↓: mikroaggr. képz,

fvs-ből kiszabaduló enzimek hemolizáló hatása

Egy emberélet megmentésének költsége HIV/HCV NAT-nak köszönhetően kb. \$2.5–5 millió.

A teljes körű fehérvérsejt-mentesítés révén megmenthető egy emberélet költsége \$400–600. 10 000-szer költséghatékonyabb!

Fehérvérsejt-mentes vérkészítmények indikációi

Nem hemolitikus lázas transzfúziós reakció (**NHLTR**)

politranszfundált betegeknél, egymást követő, legalább két NHLTR esetén a további szövődmények kivédésére

HLA-alloimmunizáció (primer) megelőzése

transzplantációra (autológ/allogén csontvelő, vese, szív, tüdő, máj) váró vagy már transzplantált betegek

tartósan **trombocita pótlás**ra szoruló vagy trombocita készítményre refrakter betegek fvs-, ill. HLA-antitesttel rendelkező betegek

CMV-átvitel megelőzése (ez sem 100 %-os védelem!, **szűrttel CMV-átvitel!** → ag-re vizsg-ni

/Wu Y. et al: Transfusion 50. 776-786. 2009./, szeroneg-gel CMV-átvitel 5-6%)

CMV szeronegatív, transzplantációra (szerv, szövet, haemopoeticus őssejt) váró betegek*

anti-CMV negatív donortól kapott szerv-, szövet, haemopoeticus őssejt trpl-n átesett recipiensek

CMV szeronegatív autológ csontvelő transzplantált betegek*

veleszületett vagy szerzett ID-k:

CMV szeronegatív malignus betegség miatt citosztatikus kezelésben részesülők*

CMV szeronegatív splenectomiára kerülő betegek*

CMV szeronegatív HIV-fertőzött betegek*

CMV szeronegatív várandósok*

CMV szeronegatív anyától született koraszülöttek (<1200 g)*

CMV szeronegatív anyától született újszülöttek vércseréje*

Magzat (intrauterin transzfúzió)

*amennyiben a beteg CMV státusza nem ismert, CMV negatívnak tekintendő.

RDS megelőzés: masszív tr: mikroaggregátum-szűrő vagy fvs-mentes készítmény használata

Vvs koncentrátum mellékhatásai I.

1. alloimmunizáció

(vvs - 640 ag.,
fvs - szűrt készítmények,
thr- PTP!!!)

2. hemosziderózis (1 E vvs 250 mg FE)

1 ml vvs → 1 mg Fe   450 ml TV → 250 mg vas ↑, > 15-20 g vas, 75-100 E vvs cc

3. fertőzés átvitel (vírus, bakt., protozoon)

1 donor (1 E max. 3 fele osztás)

4. fvs asszociált szövődmények

NHLTR: tr. után 8 órán belül hemol. nélküli hidegrázás, 1,5 °C hőemelkedés
vvs tr. után 1 %, thr tr után 30 %

HLA alloimmunizáció és a thr kész. hatástalansága (tartós thr tr-tak 30-70%-a)
megelőzése: leukodepléción

TA – GVHD

GVL hatás

RDS

TRALI (rec. at – donor ag. Hoffer: 1 magyar eset 4760-s vvs után,
M.A.Popovsky: Transfusion reactions 3th ed. 214. 2007.)

Vvs koncentrátum mellékhatásai II.

5. Immunreguláció (TRIM)

trpl. → blokkoló at. (kevés tr-ra)

habit. AB → ind: tisztított bc v. tisztított tromb-ra poz.

hatás (ma inkább Ig. th.!)

HIV fertőzött beteg: idegen fvs HIV progressziót okoz

Posztop. fert. ↑ (?)

Tu. recidiva ↑ (?)

Megelőzés: 3-4 logos szűrés (=leukodeplécio)

6. alvadászavarok: alvadék,
mikroaggregátum,
tromboembólia

7. keringési zavarok:

hypervolaemia

hypothermia

8. plazmatartalomtól függően allergia, anafilaxia

(a-IgA at, haptoglobin-, C4-at, feh.-, gysz-érz, mb)

9. tárolási idő függvényében kálium-, ammónia-,
savtúlerhelés, egyéb biokémiai szövődmények

10. masszív transzfúzió esetén dilúciós trombocitopénia és alvadásaktív
faktorok csökkenése

TA - GVHD

Mech: immunszupprimált szervezet + donor T-ly-k

(a rejectió: rec. T-ly trpl-t sejt, szerv ellen)

immunkompetens recipiens + homozig donor (haploidentikus rec) (vérrokonok!!!)

fvs küszöbdózis: ? (CD4+ kell a kialakuláshoz, CD8+ és NK véd ellene, AIDS-ben Ø GVHD)

ritka (< 1 %), kezdet 2 – 30 - 50 nap, nem kezelhető (letalitás 90 %, rövid időn belül)

Megelőzése: irradiálás (vvs, fvs, thr, plazma kész-t) előzze meg a kész. fvs-szűrése

Irradiáció: Co⁶⁰ vagy Cs¹³⁷ (γ-sugárforrás), 30-50 Gy

hatás mech: T-ly osztódóképességét gátolja (mitózisgátlás)

A besug-rt vvs kész. labor-i jellemzői:

ATP, pH - mint a nem besugarazottnál (↓)

EC Na⁺ ↓, EC K⁺ ↑

Ozm. fragilitás magasabb só cc. fele tolódik = **s.m. törékenyebbé vált**

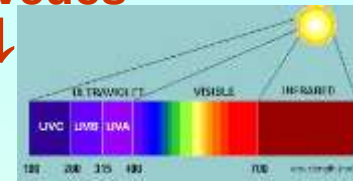
készítmény Li: vvs: 14 nap (besug-ig max 14 nap + 14 nap=28), a többi (nem fvs) sejt károsodása miatt tárolásra a hyperkalaemia veszélye nő → javasolt a beadás azonnal (később csak mosottan?)

plazma besugarazása gyártáskor és nem a tr. előtt

Patogén-inaktiválás → nukleinsav + ly károsodás, GVHD kivédés

UVB → ly pusztítás + ag-prezentáció gátlás → HLA imm ↓

Ha a készítmény inaktiválható → nem kellene irradiálni!!!

Irradiált készítmények indikációja

Bizonyítottan rizikótényezőt jelent (=irrad.Cs¹³⁷, előtte fvs-depletált készítmény ind-ja):

allogén/autológ **csv trpl** (autológ őssejtgyűjtés előtt egy héttel, majd a trpl után fél évig)

congen. immundeficiencia

SCID v. Wiscott-Aldrich sy

keresett / HLA kompat: HLA egyezés esélye ↑ / **fenotípus= thr**
granulocita transzfúzió

szerzett ID-k: malignus haematologiai kórképek

(csv beteg+citosztat. → aplázia, leuk., ly-ma, ALL, Hodgkin-lymphoma)

solid tu-k (?): ha ID is van

szervtranszplantációk (máj, vese)

cell imm ↓: AA + kemoth. (fludarabine, cladribine, deoxycytosine)

intrauterin tr. Alemtuzumab th (pl. CLL, cutan Tsejtes lyma, SM)

újszülöttkori tr vagy cseretr (ha az anamnézisben iu. tr. volt,
a cseretr. lehetőség szerint irr. legyen I. Tr. Szab. 2008.)

1200 g alatti újszülött

vérokontól származó vér!!!)1-2.fok

(Japán: HLA homozigóta incidencia nagy)

donor: o o

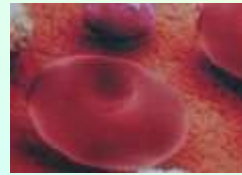

rec: o Δ

Irradiált készítmények

1. vvs készítmények:

A/ általános szabályok:

vvs-t besugarazni a **vv-től számított 14 napig** lehet
és a készítmény **Li: a besugarazást követő 14 nap**
(max. 28 napos a transfundálható irradi-t vvs)

B/ **irradiált vvs készítmények a neonatológiában:**

GVHD újszülöttnél rendkívül ritka,

oka(?): T_H sejtek funkciója $\downarrow$, T_S sejtek aktivitása $\uparrow$

veszély: iu. tr. + vércsere $\rightarrow$ irradi-t kész-t

szűrt, osztott + irradi: Li. 48 óra

szűrt, mosott, osztott + irradiált: **Li. 48 óra**

Koraszülött, kis súlyú újszülött, iu. tr: csak 5 napos vvs sugarazható, Li: 48 óra

2. trombocita készítmények:

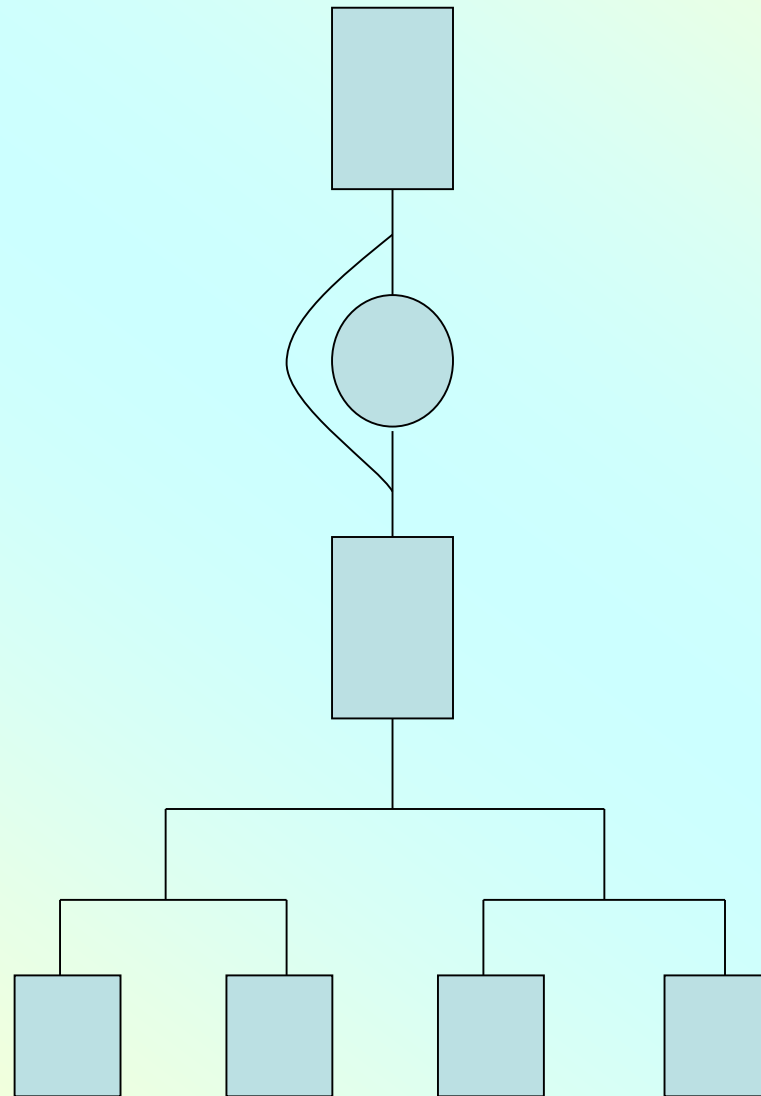
irradiálás után megőrzik eredeti lejárataikat (kiadva 6 óra)

3. plazmakészítmények:

irradiálás után megőrzik eredeti lejárataikat

Osztott vörösvérsejt koncentrátum

Osztott készítmények/Neonatológia

kora, kis súlyú újszülött, iu. tr: < 5 napos vvs

Családtag donor esetén va-kor jelezni kinek, milyen típusú (szűrt → < 48 óra) kész. igény várható (+ irradiálás!) (donor szám↓, ktsg↓)

1 ml/kg → 5-7 % htk ↑ **D: 10-20 ml/kg 5 ml/kg/óra jav: többször kevesebbet**

1. **szűrt, osztott vvs** – 5366-9:

lehetőleg egy rec-nek, max 3 rec., (szűrtből < 5 nap)

< **48 óra**, min. 50 g/E, Li: **osztástól számított 14 nap**

2. **szűrt, mosott, osztott vvs** – 27166-9:

lehetőleg egy rec-nek, max 3 rec., (szűrtből < 5 nap)

< **48 óra**, min. 50 g/E, Li: **mosástól számított 48 óra**

3. **irradiált osztott vvs** készítménytípusok lejáratí ideje:

szűrt, osztott + irradi: 48 óra

szűrt, mosott, osztott + irradiált: 48 óra

Koraszülött, kis súlyú újszülött, iu. tr: csak 5 napos vvs sugarazható, Li: 48 óra

Igény esetén a trombocita és az FFP is osztható! (lefagy. előtt tudni !)

Osztott: (vvs, thr, FFP), **mindig szűrt minőségű**

anyai savóhoz kompat < 4 hóig

(kivétel: anyai savóban nincs irreg at, +

a gyermek savóban nincs anyai a-A, B → gyermek AB0- és RhD-jével azonos, keresett vért kaphat)

"Helyreállított" vér

bc szegény vvs + saját vagy AB-s FFP

fvs kontamináció $< 1,2 \times 10^9/\text{E}$

a plazma minősége a tárolás idejétől és módjától függ

tárolás: + 4 °C,

Li: 1 nap (CPD-s plazmában szuszpendált!)

előnye: lásd bc eltáv. előnyei

(mikroaggr. ↓, immunogen hatás ↓, kedvező vvs- tárolási körülmények, stb.)

ind.: masszív transzfúzió

bizonyos műtétek ("motoros" szívműtét)

újszülöttkori vércsere (beállított hematokrittal, i. "művér")

Helyreállított vér

(TCH-11)

1320 —————→ **31320**

+

vércsere (**szűrt** vvs 35360 + 18305, 38305, 5 %-os Hu Alb)

ABO inkomp.: 0 Rh/D/ neg vvs +

AB Rh/D/ neg FFP (2x centrifugált)

vvs $\leq$ 5 nap

lehetőség szerint irradiált

htk: 0,40-0,50 (vvs : FFP = 1 : 0,8)

+ 4 °C, <24 óra

csak at-nek megfelelő ag-re neg-t
(anyához kompat., 4 hónaposig)

37 °C-ra melegítve: iu. tr., vércsere, koraszülött tr.

(HAIHA, cryopathia, hypothermia, égett beteg, masszív tr.)

Cseretranszfúzió

(5 napon belüli, szűrt vvs cc. + FFP ill. albumin !!!)

cél: direkt Coombs pozitív (UHB) vvs eltáv. - ox-t szállító vvs biztosítása
szabad anyai antitest eltáv. a magzati vérből
Sebi csökkentése ($> 340 \mu\text{mol/l}$) - albumin szerepe!

Dózis: 200 ml/tskg

A/ ABO inkompat. (UHB):

"művér" (0-s vvs, AB-s FFP) ~ helyreállított vér

B/ Rh (D) inkompat. (UHB):

Rh D neg-gel (csop. azonos vagy "művér") at-nek megfelelő ag. soha nem adható, (kivétel AIHA) !!!

ha ABO és Rh D kombinálva okoz UHB-t:
pl. 0 Rh D neg vvs. + AB-s FFP

c/ egyéb UHB-ben (C, c, E, e, K, k, Fy, Jk, stb.)

az anyai antitestnek megfelelő ag. nem vihető be, a vércsere is csakis ag. neg-val történhet (akárcsak a tr-ós esetekben)

ha ABO UHB-vel kombinálódik:

0-s, a kérdéses ag-re nézve neg. vvs + AB-s FFP

Labilis vérkészítmények

Thr:

egyedi

fvs-mentes

csökkentett térfogatú ???

osztott

besugarazott

poolozott

aferezisből (fvs-mentes)
közegcserélt (**thr ↓-és 10-30 %, funkció sérül**):
a fvs-ek és thr-k mh-okat okozó termékei:
citokinek, $TNF\alpha$, IL-1, IL-6, β -tromboglobulin,
szerotonin, PF4 távolíthatók el

Minden újabb eljárás az alap készítménnyel

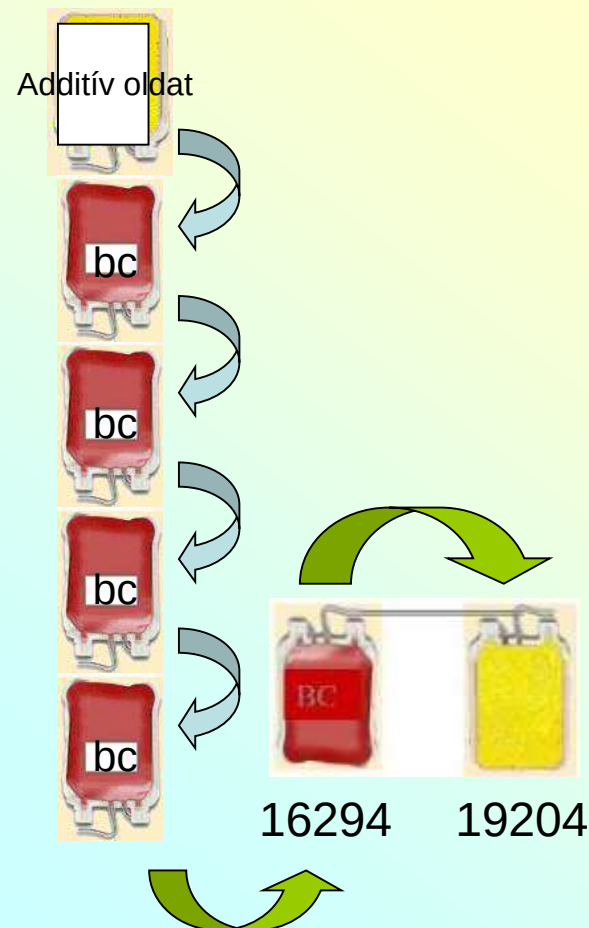
→ a thr funkciót rontja!: aggregabilitás ↓,
ozmotikus érzékenység ↑

D: 4 E TV-ből bc-poolozással: á $2,4 \times 10^{11}$ thr → tr. u thr ↑: 20-40 G/l
1,5 x D: szepszis, DIC, splenomegalia, thr refrakteritás
2,5 x D: fagy-tt-felolvasztott thr

Hatékonyság ell: vérzés szűnik, vérzési idő,
thr szám (30-60 G/l ↑), CCI (jó: 1 órá $> 5-7,5$)

Tr: kiadás után azonnal (melegítés nélkül)

beadás: 1 órán belül megkezdeni, s max 6 órán belül befejezni

Labilis vérkészítmények: Trombocita készítmények

túlélés: 2-8 nap ($T_{1/2}$ 7-11 nap)

Tárolás (csakis véradóban): (+ 4 °C: ma már nem ajánlott, 48 óra – jó vérzéscsill., rövid túlélés)

+ 22 °C 5 nap (!) **kivétel: közegcserélt/sós thr** (gyártástól 6 óra)
(7, 9-10 nap, de funkció???, ha a mikrobiol-i monitorozás megoldott)
betegágy mellett **(kiadás után): nem tárolható**

– **gyengébb, de megfelelő vérzéscsill.,
jobb túlélés** (de az 5. napos="öreg" → CCI ↓, iv. $T_{1/2}$ felére ↓, tr. igény ↑

csak véradó áll-on, higiénia! (fert. veszély! – bakt., gomba)

rázva – tromb. spontán aggr. kivédésére (ha pH > 7,2 – aggr.)
(rázás hiányában: pH ↓↓, laktát ↑↑)

rázó /agitátor/ gépek: horizontális
billegtető
forgós
„kézzel”

gázáteresztő-zsákban: glucose acs. gyors → tejsav + CO₂
(pH ↓: ha pH < 6,2 irreverz. tromb. károsodás) → CO₂ ki, O₂ be

plazmában tároláskor a citokin és C' aktiváció ↑ (exogén citokin → NHLTR)

Fagy-va: - 80, - 90 °C – Li.: 2 év, DMSO,
- 196 °C - Li.: évek, DMSO,
Li.: felov. után max. 24 óra,
visszanyerés max. 40 %,
biol. élettartam norm., tromb. reaktivitás ↓,
Dózis 2,5x

Trombocita tároló közeg

1. Composol (**Platetelet additive solution** III), **SSP**(PAS II), **SSP+**(PASIII)

Előnye: plazma feh. tart. ↓ (70 % PAS + 30 % plazma)

(**mh kevesebb**: all., NHLTR, ABO inkomp. ↓,
de vCJD kockázat nem)

2. saját plazma – afer thr (ex. citokin, C' → NHLTR),

Li: az eredeti

(12091 poolozás után: azonnal)

3. fiz. só (Li: 6 óra) (nincs tápanyag)

ind: feh. érz.

előzetes tromb. tr. után **NHLTR ??**

NAIT (anyai tromb-t fiz. sózva) **??**

IgA hiány → többször mosott tromb.

anafilaxia → többször mosott tromb.

I. mosott vvs

vcs. váltás (nem ABO = tromb.):

?PAS-ban szuszp-t thr + gyermek, 2 E é/v plazmában szuszp-t thr (2012.06.01
(felnőttnél: PAS-ban szuszp-t thr esetén vércsopváltás **közegcsere nélkül**

0: bárkinek, A: A-snak, AB-snek, B: B-snek, AB-snek 2012.06.01

Trombocita transzfúzió

ABO, (Rh D) kompatibilisen adandó:

okai: tromb-án rajta az ABO ag-ek

/ha saját plazmában szuszpendált: ABO-nak megfelelő at/

vvs szennyezettség miatt Rh D is fontos

Eltérés az ABO azonosságtól: PAS-ban szuszp. thr + felnőtt: közegcsere nélkül (2012.06.01.)

?? PAS thr+gyermek é/v plazmában szuszp-t: ABO kompat. fiz. sóban szuszpendálva
(Akut életveszély: főcsop. inkomp. tromb. is adható, de csakis fiz. sóban, CCI ↓)

Eltérés az Rh D azonosságtól:

(1 ml a-D IgG 25 E thr-re, 1 E thr-ben ~ 0,5 ml vvs, Mo: 10 ml vvs-re 300 µg a-D IgG)
Rh D neg. rec-nek (szülőképes korú nő) Rh D poz. tromb. adása után 72 órával im.
anti-D IgG inj. adandó im.

Anti-D IgG inj. dózisa: < 10 E → 250 µg

> 10 E → 500 µg

férfi v. gesztációs koron túli nő: Rh-t nem kell figyelembe venni

Beadás előtt: ABO, Rh, adategyeztetés
makroszkópos ell. (swirling)
biológiai próba

tromb. szám

random tromb: $0,4 - 0,8 \times 10^{11}/E$,

afer.: $2 - 5 \times 10^{11}/kész.$

Patogén inakt: Psoralen/mb + UVB
riboflavin + UVB (Mirasol)

Trombocita transzfúzió

Donor: random (válogatatlan) - eleinte

választott (trombocitaferézis!, hiányában: nem keresett, sz poolos thr)

abs. ind: HLA imm. (HLA-at)

tromb. spec. ag. imm. (tromb. spec. at)

tromb. refrakter állapot

csv. trpl. (már az első tromb. cc.)

Imm-tnak X-tt afer-t, ha nincs: random szűrt poolozottat

Thr ea kivizsg ind:

Ismételt NHLTR

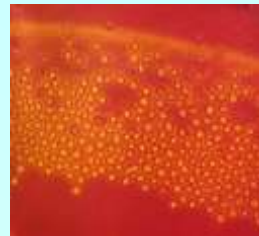
Két egymást követő thr CCI elmaradás

Várhatóan tartós thr szubsztitúció (ha imm anamn pozitív)

PTP

Neonat thr-penia

Gysz indukálta thr-penia

Trombocita készítmények indikációja

Abszolút ind:

vérzés, vagy veszélye (GI, urogen., KIR)

+ amegakaryocytás **thrombocytopenia** (csv károsodás, citosztat., <50 G/l)

vagy súlyos **thrombocytopathia** (műtéti előkezelés, utókezelés)

vagy dilúciós thrombocytopenia

thr < 50.000/ μ l → mikroszkópos ellenőrzés! (manuális, hideg at?)

Preventív ind: < (5)-10-(20) x 10⁹/l (többször, kevesebbet?)

< **5-10.000**/ μ l „**tünetmentes**” beteg (nem lázas) + **IC vérzés veszélye**

< 10.000/ μ l ITP, splenectomy

< 10-20.000/ μ l láz, sepsis, kemoth okozta csv elégtelenség, extrém anémia, leukocitózis, acut DIC, thr csökkenés fokozódó, aplasia felé tart, szemfenéki bevérzés, scopiák

< **50.000**/ μ l **seb beavatkozás**, invazív beavatkozás (biopsia, foghúzás, lumbal punctio, epidural. anaesth., centralis véna szúrás, masszív tr., GI polipectomia, stb), katéter ki, be

< **80.000**/ μ l hypersplenía, császármetzés, **epidurális érzéstelenítés**

< 100.000/ μ l nagy vérzésveszéllyel járó műtét (KIR, szem, májpunctio), politraumatizált

< **100.000**/ μ l **tonsillectomia** (norm thr szám legyen, thrpenia: < 100000 / μ l)

(< = legalább annyi legyen a thr szám)

thr-pathia (NSAID kerülése!)

Trombocita készítmények

tartós tromb-pótlásra szoruló betegnél **profilaktikusan: ne!**

→ tromb. refrakter állapotot válthat ki!

Kontraindikáció:

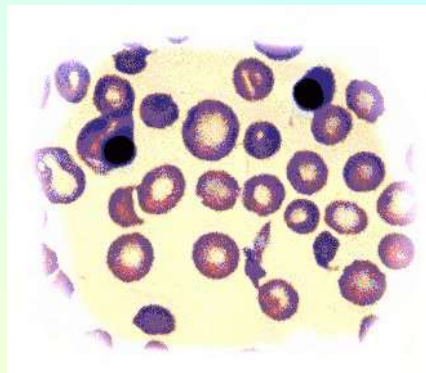
thr. ref. + nincs vérzés

általában nem jav: konzumpciós trombopénia:

ITP, TTP, HIT, PTP, HUS, sepsis, DIC
gysz indukálta, vérzés nélküli thr-penia
bypass op. utáni, vérzés nélküli thr-penia
szek. diszfunkció

autoimmun-at: a tr-t thr-t is elpusztítja

kivétel: életveszély!

Trombocita transzfúzió gyakorisága

Pandey S. et al: Transfusion S 52. 65S-79S. 2012.

Mc Cullough J: Transfusion Medicine 3th edition 238-304. 2012.:

Többször kevesebbet

(beavatkozás előtt 1-2 órával)

Vérzéskockázat, gyakoriság nem különbözik:

thr szám 5.000-10.000 – 80.000/ μ l között

Endothel integritás megőrzéséhez 7000/ μ l thr elegendő

(EF: thr 9 %-kal ↓, vérzési idő 60 %-kal ↑)

TV → bc → 1 E thr: $0,7 \times 10^{11}/l$

thr ↑ felnőttben: 5-10.000 / μ l → 4x → 20-40.000 / μ l

CF: $4 \times 10^{11}/l$ → thr ↑ → 40.000 / μ l

Trombocita transzfúzió

Hatékonyság ell.:

Th-ás tromb. dózisa: tromb. szám 30-60 G/l-rel ↑
klin-ai tü-k (vérzés ↓ v. megszűnik)

CCI (korrigált inkrement)

Poolozott kész.:

$$\text{CCI} = \frac{(\text{tr. u. thr szám G/l} - \text{tr. e. thr szám G/l}) \times \text{testfel. m}^2}{\text{beadott E-k száma}}$$

norm: 1 órás CCI > 5 G/l

aferézis kész.:

$$\text{CCI} = \frac{(\text{tr. u. thr szám G/l} - \text{tr. e. thr szám G/l}) \times \text{testfel. m}^2}{\text{kész. thr száma (x } 10^{11})}$$

norm: 1 órás CCI > 7,5 G/l

24 órás CCI > 4,5 G/l

Százalékos visszanyerés (percent platelet recovery=PPR)

$$\text{PPR} = 100 \times \frac{(\text{tr. u. thr szám G/l} - \text{tr. e. thr szám G/l}) \times \text{vérvolumen (l)}}{\text{beadott E-k száma} \times 10^{11}} \quad \%$$

1 órás > 20 %,   16-24 órás > 10 %

Trombocita készítmény okozta mellékhatások

Fertőzés átvitel

(vírus: HIV, HCV, HBV – ablakperiódus,

fvs-asszociált: EBV, CMV /szűrt kész. kivédi/, HTLV-I/II. ,

bakt. 1 : 2-5000 (+ 22°C-os tárolás!) , **sepsis:** 1:20.000, **fatális:** 1:60.000)

bakt poz: 35/43.230 (0,08%) **friss thr,** **lejáratos thr:** 18/8.282 (0,22%)

elterelő zsákok, **St. epidermidis, aureus, Str., Salmonella, Bacillus cereus**

Imm. (HLA-I.→sec. imm., tromb. spec. ag., - PTP, ABO),→ tromb. refrakter állapot

TRALI ↔ PAS (donor HLA/gr. at. rec. fvs ag. ellen, biol. aktív lipidek, gyull. citokinek, donorok közötti inkomp., ill. rec at donor fvs ag ellen l. 4760-nál)

tr. után 1-6 órán belül súlyos hypoxia, cyanosis, RR ↓, tachycardia, láz, kétoldali tüdőelvált, nem cardiogen tüdő oedema (Ddg: keringés túlterhelés, szívelégt.)

női donor thr-je csak additív oldatban (**plazmája 18600!**)

Williamson et al.: Transfusion 47. 1455-1467. 2007.

JELENTENDŐ

Rtg: ARDS-szerű

NHLTR : A/ fvs, tromb. at.

B/ tároláskor C' ↑,

exogén citokinek - korai fvs-mentesítéssel kivédhető

C/ Endogén citokinek

Ism-t előford. → tromb. szerol. (HLA, tromb. at. keresés), ha poz. → választott, afer., szűrt/szűrt min-ű tromb. (sz. e. fiz. sózva)

Allergia, anafilaxia (pl. feh. ag. elleni imm., IgA hiány) → th: fiz. sós tromb.

Trombocita készítmény okozta mellékhatások

TA-GVHD

(megelőzés: irradi. - γ sug., 30-50 Gy, Li: azonnal

ind: congen. v. szerzett ID

csvtrpl. váró/átesett

nagy dózisú kemoth.

iu. tr.

koraszül.

HLA-kompat. kész.

vérrokon: imm.kompetensben is, ha a donor, rec. egyik HLA
haplotípusa homozigóta v. a kész. HLA kompat.

vérrokon, leendő csv/össejt-donor kerülése)

Szűrés $\neq$ irradi.!

PTP: HPA-1a at. (plazmakész. is kiválthatja!)

tromb. (vagy más, thr-t is tartó vérkész.) tr. után 1 héttel saját tromb. is pusztul
(sajáttal keresztreakáló at.)

Tromb. pótlás jövője: human tromb. membrán preparátum
thrombopoietin

Trombocita refrakter állapotok

Def: megfelelő menny-ű, jó min-ű, két egymást követő tromb. tr. után nincs tromb. szám
↑(CCI 1 órás), vérzési idő ↓ v. klin-ai vált. (gyakoribb poolozott thr után,
ritkább aferézises trh tr után)

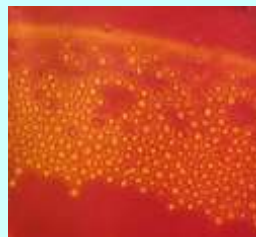
CCI elmaradásának okai:

Nem imm-i:

láz, fert. (malária is), sepsis, splenomegalia, gysz (acetil-szalicilsav)
antibiotikum (amfotericin B, vancomycin, ciprofloxacin, sumetrolim, Bactrim)
masszív vérzés, DIC, AI bet: SLE, ITP
heparin hatás

Imm-i:

HLA-at (> 90%)
tromb. spec. at. (< 10 %)
ABO maior inkompat.
egyéb at (auto, gysz okozta)

Immun eredetű tromb. refrakter állapot esetén a teendő:

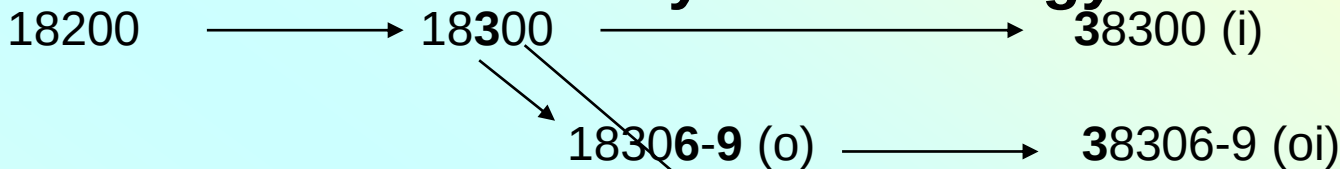
választott (vvs, fvs-HLA-I. oszt., tromb. vonalon, Immucor Capture P), szűrt/szűrt
minőségű HLA-kompat. egyedi **afer.** tromb. kész.

(hiányában: csak= nem keresett, sz poolozott thr alkalmazható)
(sz. e. HLA-identikus tromb., bár sokszor a HLA-kompat. jobb)

Megelőzése: preventív tromb. pótlás kerülése, első tr-t is szűrt készítménnyel!

Labilis vérkészítmények: Friss fagyasztott plazma

Előállítás: teljes vérből vagy plazmaferézissel

6-24 órán belül

gyorsfagyasztással

Inline r-ből: fvs-mentesített FFP (18300)

Gyermekek-ellátáshoz, vércseréhez: 18305 (irreg. at. vizsg.), 38305

Sejtszegényített: kétszer centrifugált – hatásosabb, olcsóbb fvs ↓ !

(AB Rh D neg, Kell neg, ff) (18300) + sze. irr-t

+ sze. **osztott** (max. 3 recipiens!) + irr-t

Egyedi, aferezises

Terápiás: csak férfi donor (nő TRALI kockázat)

ea-s, poz. tr. anamn, nő: csak ipari plazma lehet

Térfogata: 180 - 290 ml (**véralvadásgátlóval együtt**)

Tárolás: < -25 °C → **Li: 2 év** (2009. febr-tól)

ABO kompatibilisen adandó

Liu F. et al: Transfus. Clin. Biol. 2009.16.400-403.:

1800 ml afer. FFP után 15 napra a-D → jav-t lenne:

szülőképeskorú nőnél D figyelembe vétele

Friss Fagyasztott Plazma

FFP alkotórészei

1. Alvadási faktorok:

labilis (V., VII., VIII., vW.F., faktor aktivitás $\geq 70\%$), +
+ stabil (I., II., IX., X., XI., XIII.)

2. véralvadás inhibitorai (fibrinolitikus enzimek, AT-III., PC, PS stb.)

3. fehérjék (50-60 g/l) albumin, globulinok, antitestek, transzport proteinek:
coeruloplasmin, transferrin, haptoglobin, D-vit. kötő protein stb.

4. immunglobulin

5. komplement rendszer komponensei (C1-észteráz inhibitor)

6. citrát (CPD)

+**szennyező sejtek** (fvs $< 0,1 \times 10^9/l$,
vvs $< 6 \times 10^9/l$,
tromb. $< 25 \times 10^9/l$)

7. kininogén

8. fibronectin

9. proteáz inhibitorok

10. lipoprotein

Alvadási faktor koncentrátumok, immunglobulinok, albumin alapanyaga

Friss fagyasztott plazma

D: 10-15-20-30 ml/tskg 12-24 óránként (alvadási értékek, faktorszint ismeretében)
nincs pontos adagolás - **empirikus**
pontos alvadási faktor tartalma nem ismert (nagy térf. - kis hatóanyag tart.)
1-2 E nem tartalmaz elég hatóanyagot, de a készítménnyel járó veszélyeknek
kiteszi a beteget

15 ml/kg (70 kg-snak 4 E-t)

Osztott (TCH-19): 10-20 ml/kg 10-20 ml/kg/óra
~ 50 ml (P4159)
Li: < -25 °C → Li: 2 év

Felolvasztása: 15-20 perc alatt + 37 °C-os vízfürdőben vagy elektromos vérkészítmény
melegítőben

Beadás előtt zsák épségét, a készítményt ellenőrizni kell (makrosz-kópos ell.), a
biológiai próba után azonnal transfundálandó, visszafagyasztani tilos,
gyógyszer hozzáadása tilos!

Beadás: olvasztás után haladéktalanul (labilis alv-i f-ok hamar inaktiválódnak)

Beadási sebesség: 5-10 ml/perc vagy a beteg toleranciája szerint

Friss fagyasztott plazma

Plazmakészítmények (FFP) minőségi mutatói:

VIII.F.C ($> 0,7$ NE/ml)

sejtszennyezettség (fvs - imm., vírus, vvs - imm. thr - imm., alvadás aktiválás)

Nem vírusmentesített készítmény!

Nagymértékben csökkenti a fertőzés átvitelének a veszélyét

az önkéntes és térítésmentes véradás ,
a donorok orvosi vizsgálata (önkizáró nyilatkozat),
a levett vérek szűrővizsgálata (HBV, HCV, HIV, lues),

de kockázatát minden nem vírusmentesítési eljárással készült vérkészítmény (FFP esetén is!) terápiás felhasználásakor mérlegelni kell (**indikációk számának csökkentése!**).

Mo.: nincs FFP karantén!

Eu : mb-UVA, psoralen (S59)-UVA-val kezelt FFP - S/D májtrpl-nak?!

univ. inakt: FFP + S/D - Norvégia, Svédország,

Octaplas S/D plazma (PS, plazmininhibitor kevésbé $\downarrow \rightarrow$ nincs trombózis $\uparrow$)

USA: S/D (burkos vírusokra /HIV,HCV,HBV/ hat) kezelt FFP

Gyári plazmakészítmény vírusinaktiválási módszerei:

fizikai (pl. hő - nem burkos vírusokra /HAV, parvov./ hat)

+

kémiai (pl. S/D - burkos vírusokra /l. előbb/ hat)

FFP indikációi 1.

Csak laboratóriumi alvadási vizsgálatok: PI, APTI, TI, faktoraktivitás, AT-III. szint ismeretében adjuk! TEG, ROTEM- **viszkoelasztikus tesztek**

PI, APTI ↑ esetén: FFP profilaxis helyett a kórok tisztázandó!

Izolált alvadási faktorhiány: klinikai tünetekkel járó szerzett vagy veleszületett V-ös ill. XI-es faktor hiányos beteg, vagy más szerzett vérzékenységben szenvedő beteg (II., VII., vW., VIII, IX., X., XII.), ha alvadási faktor koncentrátum nem áll rendelkezésre - **vérzés, műtét** esetén

D: 15-20 ml/tskg/24 óra

(F.V. hiányban: 20 ml/tskg/12 óra,

F.XI. hiányban: 10 ml/tskg/24 óra)

DE KONTRAINDIKÁLT A HEMOFILIA KATASZTERBEN szereplő, veleszületett vérzékenységben szenvedő (pl. hemofilia A, B, vWillebrand-betegség, egyéb izolált faktorhiány) esetén

komplex véralvadási zavar + vérzés

Hemodilúciós alvadási faktor csökkenés: *masszív tr: korai FFP a vvs-sel egyidőben*
thromboticus thrombocytopeniás purpura (TTP)

plazmacsere: FFP-vel vagy VIII. faktorszegény plazmával

haemolyticus uraemiás syndroma (HUS)

K-vitamin hiány + aktív vérzés

3-5 E FFP + K-vitamin (helyette: Prothromplex Total, Beriplex)
(parent. K-vit. csak órák múlva hat)

Syncumar hatás azonnali gátlása (vérzés vagy sürgős op. esetén)

3 E FFP - faktor konc. (Prothromplex Total, Beriplex) hiányában

FFP indikációi 2.

AT-III. hiánya (műtét vagy heparin igény esetén)

(helyette: AT-III. koncentrátum)

PC, PS súlyos hiánya (szerzett, veleszületett)

C1-észteráz inhibitor hiánya: örökletes angioneuroticus oedema (HAE) esetén (néha lymphoproliferatív betegségben is)

2 E FFP 1-4 napig elegendő hatású

az FFP komplement tartalma miatt kezdetben átmeneti romlás!

helyette: **C1 Inactivator** (Behring)

DIC

kiváltó ok megszüntetése,

thrombosis: Na-heparin iv. 2500 E, inf. 500-1000 E/óra

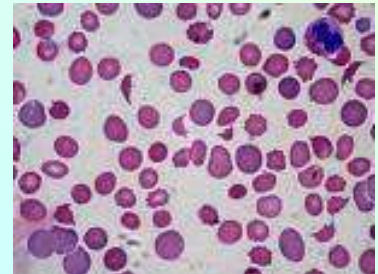
substitutio: FFP, krioprecipitátum,

tromb. konc.,

ha vérzik - vvs konc.

AT-III. konc.,

ha fibrinolysis ↑↑↑ - antifibrinolyticum

plazmacsere

1,5 x volumenű plazmacsere:

50-70 %-os alvadási faktor csökkenést és fehérje csökkenést okoz, de ha a plazmacsere előtt a haemostasis rendszer normális, nem lesz vérzés (minden alv. f. a plazmacsere után 12-24 óra múlva normalizálódik /kivéve I.f./)

2x volumenű plazmacsere:

15 ml/kg FFP + I.f. pótlására krioprecipitátum

korszerűbb: 5 %-os HA + IVIG + gyári alv. f. konc.

antifoszfolipid antitest jelenléte

Az FFP kontraindikációi

a hemofilia kataszterben szereplő, veleszületett vérzékenységekben szenvedő (pl. hemofilia A, B, vWillebrand-betegség, egyéb izolált faktorhiány) esetén

plazmafehérje-allergia

cardialis decompensatio, pulmonalis oedema, keringés túlterhelés kockázata

bizonyított IgA hiány

K-vitaminnal korrigálható, jelentősebb vérzéssel nem járó coagulopathia

volumenpótlás

immunglobulin-terápia helyett

fehérjepótlásként

FFP okozta szövődmények

Fertőzésátvitel (vírus/HBV,HCV,HEV,CMV/, baktérium, protozoon)

Immunizáció (sejtszennyezettség - fvs, vvs, tromb.)

Hypervolaemia (különösen cardio-vascularis betegségben)

Citrát intoxikáció (rövid idő alatt nagy mennyiségű FFP beadása, tü: kalcium csökkenéséből eredő neuromuscularis tünetek)

pH csökkenés - sok és gyors FFP adáskor

TRALI (oka: donor eredetű granulocyta antitestek, 10-20 ml!, tü < 2^h, női donor: 18600, Ø CF)
Williamson et al.: Transfusion 47. 1455-1467. 2007.

RDS: a recipiens antitestjei az FFP-ben levő donor fvs-ekkel kapcsolódva, azokat elpusztítják, sequestrált termékeik lázas reakciót, a tüdő légzőfelület csökkenését eredményezik

Allergia: (bőrviszketés, urticaria, hőemelkedés, láz)

donor - recipiens közötti fehérje inkompatibilitás

recipiens valamilyen fehérje vagy gyógyszer iránt érzékeny, és a donor plazmájában megtalálható

donor IgA fehérje + recipiens anti-IgA

Anaphylaxia

Alvadási faktorok elleni inhibitor kialakulás kockázata nő

Pyrogen reakció (endotoxinok, citokinek hatására)

Ddg: imm. reakció

Recipiens autoimmun betegsége aktiválódhat az FFP-vel bevitt komplement hatására
heparin neutralizáció

FFP okozta szövődmények elkerülése

gyári plazmakészítmények (VÍRUSNEUTRALIZÁLT, biztonságos készítmények)

A. alvadási faktorok:

F.VIII. - Humaclo/ Kedrion (Humafaktor 8) /magyar/

F.VIII. + nagy ms-ú vWF - Haemate P /Centeon/

F.IX. - Aimafix / Kedrion (Humafaktor 9) /magyar/

F.II.,VII.,(IX.),X. - Prothromplex Total/STIM /IMMUNO/, Beriplex

F.II.,(IX.),X. - Prothromplex TIM /IMMUNO/

F.I. - Haemocomplettan /Centeon/

B. immunglobulinok:

IgG - Humaglobin /magyar/

C. albumin

Human albumin /magyar/

5 % -os (100, 250, 500 ml)

20 % - os (50, 100 ml)

D. egyéb:

AT-III. koncentrátum /IMMUNO/

C1-észteráz inhibitor - C1 Inactivator, HS /Behring/

DDAVP (Minirin, **Octostim**)

VIII. F-t mobilizál az endotheliumból (de csak, ha van VIII. F. képzés)

Labilis vérkészítmények – **fehérvérsejt koncentrátum**

aferezisből (steroid v. G-CSF,

CMV-szeronegatív donortól - tilos leukodepletálni),

AB0, RhD azonos vagy kompat., sze. HLA kompat

csak egyedi esetben, előzetes hemat-i konzultáció után, írásban sok mh!

TA-GVHD kivédésre **besugarazandó**

(POOLOZOTT ELŐÁLLÍTÁS FOG ELŐTÉRBE KERÜLNI? GIN study: Massey E, Transfus Med. 2012)

Ind.:

potenciálisan reverzibilis, GCSF-re nem reagáló neutropenia, ahol a

granulocyták száma: $<0,5 \text{ G/l}$; antibiotikum-, illetve antimycoticum

kezelésre **48 órája** nem javuló **szepszis** (Gr neg, poz, gomba)

GCSF-re nem reagáló neutropenia, hatástalan IVIG;

a granulocytafunkció súlyos zavara.

D: $1-2 \times 10^{10}/\text{testfelület m}^2$ **3-4 napig**

lassan: $10^{10}/\text{óra}$, szigorú **observatioval** (beadás 6 órán belül!!)

Tárolás: $20-24^\circ\text{C}$, mozgatás nélkül,
max. 24 órán belül tr-andó

Fehérvérsejt készítmények

Mellékhatásai:

1. **Korai** tr. reakció: láz, hidegrázás (NHLTR)

ARDS (rec. at. donor fvs ag. ellen, vazoaktív anyagok, C' akt.)
allergia
sec. imm.

2. **Késői** tr. reakció: vírus átvitel (CMV, EBV, HIV, hep. v-k)

imm.: HLA, ABO, leuk. ag.

tromb. refrakter állapot, PTP

TA-GVHD (megelőzése: irrad. → T-ly mitóziskép. ↓)

Leukopenia th-ja

A SORREND FONTOS !

1. dekontamináció (bőr, nyh, kórterem, élelmiszer)
2. G-CSF (Neupogen, Granulocyte, bakt.)
v. GM-CSF (Leukomax, bakt.+gomba, gr.+mf)
3. antibiot. + antimikot.
4. HD-IVIG
5. supportiv th: gépi gr-ferézis

Vírusinaktivált gyári készítmények (Stabil vérkészítmények)

Az albumin alkalmazásának indikációi

EU Tanács ajánlásai

kolloid ozmotikus nyomás létrehozása, fenntartása (20 %-os albumin)

hemodinamikai reguláció (5 %-os albumin)

intra- és extravaszkuláris folyadék egyensúly biztosítása a perifériás és tüdő-ödémák kialakulásának megelőzése érdekében (20 %-os albumin)

égési sérülések (20 %-os albumin)

Ezek egyben az EU Tanács ajánlásai is az albumin alkalmazására.

(Blood safety in the European Community: An initiative for optimal use. Kiadó: Friedger von Auer BMG Bonn. 1999.)

A magyar ajánlás (a módszertani levél: Transzfúzió, 2000. 33. 4. különszám 45-49.) ennek az európai gyakorlatnak megfelelő.

Human albumin oldat specifikus terápiás javallatai

újszülött- és gyermekellátás

UHB okozta hydrops foetalis esetén intrauterin tr-ban

Hypoproteinaemia - parenteralis táplálás része

Icterus gravis miatti teljes vércsere előtt a szabad (indirekt) bilirubin megkötése, ill. súlyos haemolysis esetén a bilirubin kimosás növelésére

Polycitaemia, hyperviscositas - részleges vércsere mellett

szívsebészet

praeop. szakban cardialis cachexia kezelése (20 %-os alb.)

extracorporalis szívműtét - pumparendszer feltöltése, de elsősorban krisztalloid használható, csak másodsorban kolloid

intraop. szakban az oxygenator feltöltése (5 %-os alb. - az onkotikus nyomás és tromb. funkció megőrzéséhez)

postop. szakban a haemodilutiohoz, ill. a hypalbuminaemia (szérum albumin < 25 g/l), sepsis, súlyos jobb kamra elégtelenség miatti folyadékgyülem, nem szív eredetű pulm. oedema kezelése (20 %-os alb.)

terápiás aferézis

a rendszer feltöltése

szervkonzerváló tartósító oldat része

necrotizáló pancreatitis

Albumin kontraindikációja

hypertonia
hypervolaemia
acut veseelégtelenség

20 %-os albumint nem adunk:
dehidrációban
nagyfokú vérvesztésben
traumás shockban

Albumin adásakor észlelt reakciók

Keringési reakciók

A/ Vérnyomás csökkenés

B/ Pulzusszám változás

oka: kallikrein-kininogen-kinin rendszer aktiválása

alapbetegség is hajlamosíthat rá!

(pl. GBS vegetatív instabilitás)

az új előállítási technológia ezen reakciók számát jelentősen csökkentette

Szérum kalcium szint csökkenés

th: Calcimusc

Pyrogen reakciók

az új előállítási technológia ezen reakciókat kiküszöbölte

1g/tskg feletti dózis esetén (20 %-os albuminból 300 ml felett)

A/ légzési elégtelenség (az albumin a tüdőbe jut, ozmotikus hatására ott az interstitialis nyomás nő, oxigenizáció zavart, RDS)

B/ pH csökkenése

(főleg gyermeknél)

C/ Szérum nátrium szint növekedése

Albumin adagolása

Infúzióban

5 %-os:

≤ 60-80 csepp/perc (16-18 ml/perc)
maximum napi 1000-1500 ml
(gyereknél arányosan kevesebb)

20 %-os:

≤ 1 ml (20 csepp)/perc
maximum napi 200-300 ml
(gyereknél arányosan kevesebb)

Beadása csak, ha tiszta az oldat

Beadásra alkalmatlan:

ha megtört, zavaros, üledékes, lepedékes az oldat !!!

Immunglobulinok

I. **Polivalens Ig**: nagy számú véradó pl-jából (az adott népességben
gyakori kórokozók, ag-k – vírus, bakt. ag-k – elleni
minimalis titerű at, IgG+IgA+IgM)

beadás: im.,
tisztított változatok - iv.
(**ue-ek az IVIG th-ban**)

ind: Hepatitis A
morbilli profilaxis

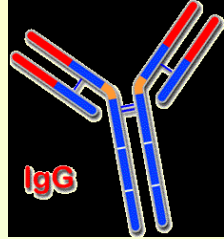
II. **Monovalens (hyperimmun) Ig**:

Reconvalescens betegek v. imm-t donorok, plph.

Beadás: im.,
iv. (egyre több)

Immunglobulin készítmények

Monovalens Ig-ok (passzív immunizáció)

Anti-D IgG

Hatás: Rh /D/ pozitív vvs-re kötődve elfedi (DAT poz. lesz) azt az imm. r. elől, mivel a DAT poz. vvs a lépben hemolizálódik

300 µg anti-D IgG 15 ml Rh /D/ poz. vvs immunizáló hatását védi ki (10 ml vvs-re 200 µg)

Rh /D/ imm. mech-a:

Rh /D/ neg. egyénbe Rh /D/ poz. vvs jut → idegen ag. → imm. r. akt. →
eredmény: anti-D at.

- (1. stimulus: immunizál, at-választ vált ki,
2. stimulus: antigén + antitest reakció = szövődmény!)

imm-hoz 0,1 ml magzati vér elegendő!

(ép placentán csak az IgG jut át – **IgG1,IgG3**:hemolizál)

/ABO inkomp Rh D neg anya RhD poz magzat: anyai a-A v a-B a magzati vvs-eket még az Rh D imm kialakulása előtt **elpusztítja**, imm. esélye 2 % alatt,

ABO komp: Rh imm kialakulhat: 7-8% az esély/

előállítás: Rh/D/-re immunizált donorok vagy betegek pl-jából

beadás: **im.** az Rh /D/ izoimmunizálódásra potenciálisan veszélyeztetett egyénnek a kontaminációt követő 72 órán belül

tárolás: + 4 °C (+ 2 - + 8 °C)

Li: az ampullán

Az ampulla tartalma nem osztható!

Immunglobulin készítmények

Monovalens Ig-ok (passzív immunizáció)

Anti-D IgG

szülészet: Rh /D/ izoimm. megelőzése

(az Rh/D/ izoimm-ra veszélyeztetett egyén: az Rh /D/ neg. nő)

imm: foetomaternalis irányban a szülésnél a
kitolási szakban

az 1. várandósság/stimulus immunizál,

a 2. várandósság/stimulus lehet problémás (UHB!),
ha nincs anti-D IgG prevenció

Rh /D/ neg. anya, ha a magzat Rh /D/ nem ismert
ha a magzat Rh /D/ pozitív
ha a magzat Dvariáns

(ha a magzat nem Rh /D/ negatív)

akkor is lehet adni, ha már van anti-D imm.

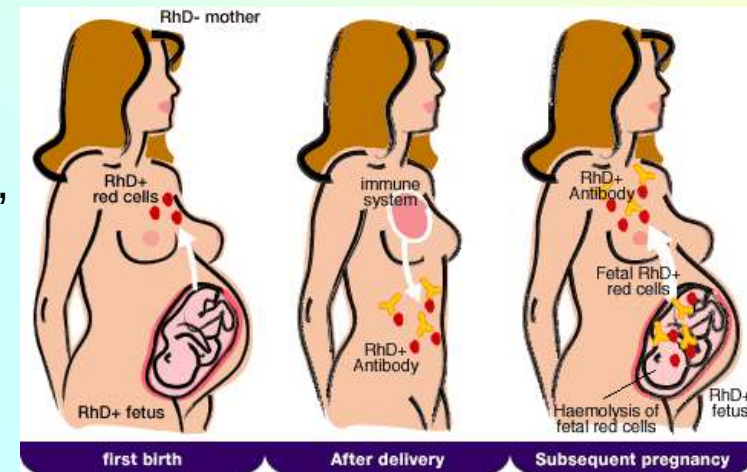
(van at-je az anyának), cél: a további imm. ↓-e

Rh Dvariáns **anya**: weak: anti-D IgG nem szükséges (↔ AABB)

partialis D: kell anti-D IgG

(de Szer-08:a-D-vel 4+ -nél gyengébb reakció: Rh D neg → a-D IgG kell)

(Rh/D/ pozitív anya: anti-D IgG nem kell!)

Immunglobulin készítmények

Monovalens Ig-ok (passzív immunizáció)

Anti-D IgG

Dózis: 13. hét utáni vérzéskockázattal járó események: – 300 μg
amniocentézis – 300 μg
hasi trauma – 300 μg
szülés után Rh /D/ poz. magzat – 300 μg ,
iker várandósság 600 μg

12. hét előtt – 50 μg

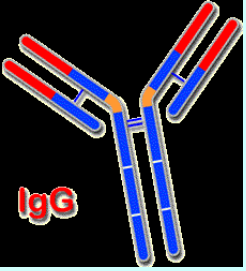
72 órán belül im.

(< 12. hét: $\emptyset$

12-20. hét: 50 μg

> 20. hét: 300 μg

Magzati vvs titrálás!)

Immunglobulin készítmények

Monovalens Ig-ok (passzív immunizáció)

Anti-D IgG

transzfuziológiai események kapcsán:

téves transzfúzió: 40-50 ml-ig

A/ véletlen: kis menny.-ű Rh /D/ poz. vvs adása Rh /D/ neg. rec-nek, időbeni észrevétel → anti-D IgG megfelelő dózisban adandó

B/ véletlen, nagy mennyiségű vvs, késői észlelés

vagy szándékos (készlet gondok, kockázat/előny mérlegelés):

nagy menny-ű Rh /D/ poz. vvs bevitele Rh /D/ neg. rec-nek → nem adunk anti-D IgG-t (okai: óriási a dózis, másnak nem jut, ill. ag-hez azonnal adjuk at-at-t → DAT poz.-vá válik → haemolysis /tr-ós szöv./)
imm. tolerancia lehet!

Vércsoport (Rh/D/) váltás (készlethiány):

tromb. tr. :

Rh /D/ neg. betegnek Rh /D/poz. tromb. konc.:

< 10 E → 250 µg anti-D IgG

> 10 E → 500 µg anti-D IgG

im. (trombocitopeniás!), de 72 órán belül

(Ortho: **RhoGAM** = 300 µg, **MicRhoGAM** = 50 µg)

Rhophylac (2 ml / 300 µg / 1500 NE)

Rhesonatív (1ml / 2 ml, 625 NE/ml)

Monovalens immunglobulinok

Tetanusz-IgG (**TETIG**):

Ind: aktív tetanusz immunizáció nem volt, tetanusz th.
(**Humaglobin** megfelelő titerben tartalmazza)

Hepatitis B elleni IgG (Aunativ – im., Hepatect /Biotest/ - iv. is) (hep fert kockázata: cirrh. hep, hepatocell.cc.)

Vertikális transzmisszió (anya/csecsemő) megelőzése

A/ a várandósság alatt HBV szűrés

B/ HBV poz. anya csecsemője szülés után:

azonnal hep. elleni IgG

(+ aktív – HEVAC, Engerix B –oltás) –t kap

1 hónap múlva ismét hep. elleni IgG

(+ aktív –HEVAC, Engerix B –oltás) –t kap

6 hónap múlva ism. (ha nincs védettség)

Horizontalis transzmissziós (pl. eü.) megelőzése:

aktív vaccináció szerepe!!!

Kontamináció után a veszélyeztetett egyénnek 72 órán belül, 4hét
múlva ismét

Dózis: 0,1 ml/tskg (im.)

Monovalens immunglobulinok

Varicella/zooster elleni IgG (Varitect /Biotest)

Immunsupprimált egyén (**gyermek haemat. oszt.!**) + kontaktus a vírussal

Dózis : profilaxisra 1 ml/tskg 72 órán belül
övsömörben 2 ml/tskg az 1. és 3. napon

CMV elleni IgG (Cytotect /Biotest/, Humaglobin /HUMAN/)

Immunsupprimált beteg (**szerv-, csv-trpl. osztály!**) + CMV kontaktus

Dózis: CMV poz. donor, CMV neg. rec., ill. CMV poz. rec.:
1-2 ml/kg 2 hetente 5 alkalommal

Profilaxis: 1ml/kg 3 hetente

Terápiásan: 2 ml/kg másnaponta a tü-k fennállásáig
24-72 órán belül iv.

a CMV fert. a vese rejekcióját okozhatja!

Kullancs encephalitis elleni IgG – FSME-bulin (Immuno)

Dózis: 0,1 ml/tskg (im.)

olcsóbb az aktív védőoltás!

További IgG-k: pertussis (Perbulin)

vaccinia,

mumpsz,

rubeola,

rabies (RIG),

herpes simplex elleni IgG-k

IVIG

Immunglobulinok hatásmechanizmusa

Fertőzés gátló hatások:

Bakteriosztatikus: baktérium fehérjékkel (epitop) specifikus reakció – proliferációgátlás

Antitoxikus: baktérium toxinepitopokkal kapcsolódás – közömbösítés, ea az infekatív ágenssel szemben

Baktérium eltávolítás: **opszonizáció és fagocita-funkció fokozás**

Gyulladás gátló hatások:

FcR expresszió és funkció csökkentése: IgG Fc fragmentumának receptorhoz kötődése, a monociták és granulociták funkció gátlása

Immunkomplex eltávolítás: aspecifikus kapcsolódás IC-hez, complement cascade gátlás, **RES blokkolás**

Komplement-target sejt: C3 és C4 komponens megkötés, kapcsolatgátlás, **komplement aktiváció mérséklés**, IC szolubilitás változtatás

Anti-citokin és leukotrien hatás: receptor és szintézis blokkolás (IL-1, TNF, TxA₂, PGI₂, PGF)

Keresztreakáló antigének megkötése, **autoantitest szintézis ↓-e**

Immunregulációs hatások:

Anti-idiotípus reguláció: patogén autoantitest megkötés és termelés csökkentés, TCR idiotípus reaktivitás, variábilis régió génkészlet módosítás? B-sejt funkció és IL-6 termelés gátlás

T limfocita populáció és funkció módosítás: CD4 sejtszám csökkenés, proliferáció gátlás mitogénre és alloantigénekre, killer-funkció csökkenés

Szupresszor funkció indukálás: **CD8 sejtszám növekedés, allerg-aktivitás gátlás**

NK sejt működés reguláció: FcRIII kötődésen keresztüli aktivitás ↑

Antigén/Receptor expresszió: indirekt FcR-en keresztüli hatás

IVIG terápia

Az IVIG előkészítése és beadása

adminisztratív és makroszkópos ellenőrzés

felmelegítés + 37 °C-ra (!)

oldás, hígítás, eredeti konc-ban

fecskendő, cseppinfúzió, motoros fecskendő

cseppinfúzió 30-45 perc alatt

beteg megfigyelése (**ne hagyjuk magára**)

Az IVIG kezelés tartama és ismételhetősége

IgG felezési ideje 21 nap

Profilaxis hónapokig, évekig

Terápia 1-3-5 napig

21-30 nap múlva ismételhető

készítmény adása előtt virológiai vizsgálatok (HBV, HCV, HIV)

utána ½ év múlva

szeroconvertált recipiens bejelentendő

gyár értesítendő

Az IVIG adagolása (egyszeri- és összadag)

profilaxis: 200 mg/kg/dosi 2 hetenként

400 mg/kg/dosi 4 hetenként

terápia: 1. és 2. napon 800 mg/kg/nap, 3-5 napig 200-400 mg/kg/nap,

Humaglobin (HG), HG-liquid/IVIg th mellékhatásai

Láz, hidegrázás, hypotonia

(jelentősen csökkenthető az Ig infúzió sebességének ↓-ével)

átmeneti fejfájás, rossz közérzet, gyengeség, hányinger, mellkasi szorító érzés, szívdobogás érzés (norm. pulzus mellett), nehézlégzés - ritka

oka: gyors beadás (**a panaszok a cseppszám ↓-ével elmúlnak**)

Allergia, anafilaxia – IgA hiányban
(infúzió megszüntetendő)

vago-vasalis reakció: fejfájás, hányás, hasmenés, láz - oka: túl gyors beadás

Hyperosmolaritas okozta vesekárosodás (osmoticus nephrosis) – vesebetegeken
oka: a stabilizáló sucrose

Hyperviscositas okozta akut keringési zavar - idős szívbetegekben

Tromboembolia (MVT, PE, stroke)

oka: vér viszkozitás ↑-e

Contraind:

Human Ig-re túlérz.

Aktív védőoltás (imm.) a Humaglobin th. után csak 12 héttel!

Alkalmazás: infúzióban iv.

liofilizátum oldása a mellékelt oldószerrel (oldódás néhány perc, enyhe rázással, forgatással gyorsítható, az oldat habosodásának elkerülésével)

beadás előtt az oldatot testhőmérsékletre célszerű felmelegíteni

fiz. sóval sz. e. 4-5x-re higítható

csak az átlátszó vagy enyhén opálos, aggregátumot nem tartalmazó oldat adható be!

Adagolási sebesség: 0,01-0,02 ml/perc/tskg

(1ml/percről fokozatosan növelve 2-3 ml/percre mh-ok elkerülhetők)

Vérzékeny betegek kezelésére alkalmazható alvadási faktor-koncentrátumok

Hemofilia A – VIII.F.

Humaclot(H 8)(250 NE, 500 NE, 1000 NE, 2,5 - 5 - 10 ml deszt. víz) - Gödöllő

Haemoctin SDH (250 NE, 500 NE, 1000 NE, 5-10-10 ml deszt. v.) – Biot. (D)

Hemofil M (250 NE, 500 NE, 1000 NE - 10 ml deszt. víz) - Baxter

Immunate (250 NE, 500 NE, 1000 NE - 10 ml deszt. víz) -Baxter

/Koate DVI – Bayer, **Octanate** –Octapharma (CH), **Beriate** - Behring

rekomb.: Kogenate FS (250, 500, 1000, 2000, 3000 NE) – Bayer, **Advate**, **Helixate**, **Recombinate**

M. Willebrand

Refacto, NovoEight

Haemate P (500 NE, 20 ml deszt. víz) - Centeon (osztrák)

Immunate (250 NE, 500 NE, 1000 NE - 10 ml deszt. víz) -Baxter

Wilate - Octapharma

/Koate DVI - Bayer

Hemofilia B – IX. F.

Aimafix (H 9) (250 NE, 500 NE, 1000 NE FIX:C – Kedrion)

2,5 -12,5 NE, 5 -25 NE, 10 - 50 NE heparin, 0,25 - 0,75 NE, 0,5 1,5 NE,

1 -3 NE AT-III. 2,5 - 5 - 10 ml deszt. víz) - Gödöllő

Immunine (Bayer) **rekomb: BeneFIX** (Wyeth)

Ritka vérzékenységek

Prothromplex Total/STIM: II.VII.(IX.)X.(200, 600, 1200 NE FIX:C,+heparin,AT-III.)-Immuno (Ausztria)

aPCC

Prothromplex TIM: II.(IX.)X.(200 NE, 600 NE, 1200 NE FIX:C, + heparin, AT-III.) - Immuno (Ausztria)

Beriplex (Behring)

Haemocomplettan – I. f.

Fibrogammin – XIII.f., rekomb: Novothirteen

Novoseven – r. VII.f. (II.f-hoz kötődik, aktivált thr felületén a X f-t direkt aktiválja)

AT-III koncentrátum

Hatóanyag tartalom: 250, 500, 1000, 1500 E

Oldószer: 5 , 10, 20, 30 ml deszt. víz

Tárolás: + 4 °C

Ind: szerzett AT-III hiány (DIC, sepsis, cirrh. hep., nephroticus sy, vastagbél gyull.)

congen. AT-III hiány (+ műtét, várandósság, szülés)

heparinra nem megfelelő reakció

AT-III hiány tü-e: tromboembóliák (MVT, PE, stroke)

Norm. szint: 80-120 % (**< 70 % → trombózis veszély ↑**), T_{1/2}: 2,5 nap

Adagolás DIC-ben: 4-6 óránként AT-III meghat.

Dózis = kívánt ↑ x tskg

(AT-III akut felhasználódásakor: 1 E AT-III/tskg a plazma AT-III szintjét 1 %-kal ↑-i)

elvárt AT-III érték: 80-100 %, ha < 70 %: további adagok szükségesek

Adagolás egyéb AT-III hiányban:

Kezdő adag: 1500 E

Fenntartó adag: a kezdő adag fele 8-24 óránként

(D= kívánt ↑ x tskg/2)

(ha akut AT-III felhasználódás nem áll fenn: 1 E AT-III/tskg a plazma AT-III szintjét 2 %-kal ↑-i)

Beadási sebesség: 5 ml/perc

Mellékhatásai:

láz,
urticaria-szerű kiütés,
hányinger,
öklendezés,
dyspnoe,
anafilaxia

AT-III hatását heparin ↑-a → vérzésveszély!

Alvadási faktor-koncentrátumok mellékhatásai

Azonnali:

nem hemolitikus lázas reakció, borzongás, hidegrázás,
fejfájás, bőrpír, hányinger, hányás - ritka
beadás megszakítandó (szteroid, antihisztamin)

immun hemolízis (kis menny-ben tart. vcs at-ket – enyhe, kp. vérzéseknél nincs
jelentősége)

allergia (viszketés, csalánkiütés) - ritka (azonnali megszakítás, szteroid,
antihisztamin, fiz.só inf., sze. adrenalin, vol. pótlás, oxigén)

anafilaxia - ritka (tudatvesztés, nehézlégzés) (azonnal megszakítandó,
im. adrenalin, sze. ism.)

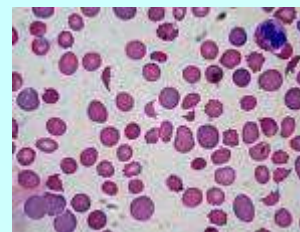

Korai: (néhány órán belül)

DIC (F.IX., heparin) - ritka

embólia (F.IX., heparin) - ritka

tromb. szám csökkenés (heparin túlérz.)

Késői:

vírusátvitel

gátlótestes hemofilia (inhibitor): a faktorpótlás ellenére sem szűnik meg a vérzés
vvs, fvs, tromb. antitestek

(OHK-ba jelentendők, 1/4 évente inhibitor ellenőrzés,
f. váltáskor: inhibitor ell. szerokonverzió ell., szérumbank)

Vvs és FFP kompatibilitás szabályai

Recipiens vércsoport	Beadható vvs-kész. vércsop-ja	Beadható FFP vércsop-ja
0	0	0, vagy A, vagy B, vagy AB
A	A, vagy 0	A, vagy AB
B	B, vagy 0	B, vagy AB
AB	AB, vagy A vagy B vagy 0	AB
RhD pozitív	RhD pozitív vagy RhD negatív	Nem kell figyelembe venni a recipiens, ill. az FFP RhD tulajdonságát
RhD negatív	RhD negatív	
RhD ag gyenge variánsa	RhD pozitív vagy RhD negatív (konzílium alapján)	
Ismeretlen AB0, RhD vagy vészhelyzet	0, RhD negatív (max. 2 E)	AB

(~~nem tervezhető~~ esetben 2 E vvs ~~mosás~~ nélkül is beadható)

Thr vércsop. választása ~ vvs-kész-ével,

PAS-ban szuszp. thr + felnőtt: közegcsere nélkül (2012.06.01.)

PAS thr+gyermek é/v plazmában szuszp-t: ABO kompat. fiz. sóban szuszpendálva

RhD-t a vvs-szennyezettsége miatt figyelembe kell venni:

ha a rec. anti-D-t termel,

leánygyermek,

szülőképes korú RhD negatív nő

A transzfúzió kockázatai

A levett donorvérek kivizsgálása

elvárt eredmény

ABO, Rh (D, CcEe), K

Vvs. ag. elleni irreg. ea. szűrés

neg.

(mind – ff, 18300, 38300, 38306-9)

Lues szerol. – TP-EIA

neg.

(ALT/GPT)

< 95 E/I

HBc - at (első véradáskor)

neg.

HCV - at

neg.

HBs - ag

neg.

HIV 1/2 – at, p24 ag (Combo teszt)

neg.

NAT (2019.01.01-től: FFP-re, HIV, HBV, HCV, HAV, Parvo B19)

(ELISA/chemiluminescentia, előfordulás, terjedés mód, megelőzés, NAT)

CMV - at (trpl-ra várók és donorok)

neg.

(ELISA, előfordulás, megelőzés)

EBV, HTL-V-I-II., Parvovírus B19, HH8 stb.

CJB (Tween 80), vCJB

További vírusok, bakt-k, gombák, protozoonok

At-szűrés/ tömeges vizsg

Ablakperiódus

Fertőzés átviteli kockázat vagy minden lehetséges kórokozóra szűrés?

Költség↑/haszon /rizikó ↓ (de nem nulla!!!),
marad még vért adható?

gazdaságilag lehetséges, elvárható ↔ tr.
igény

(szűkös források,
növekvő igények,
megelégedettség)

indikációk behatárolása

Transzfúzió okozta szepszis, fertőzés-átvitel megelőzése, kockázat csökkentése

(Mc Cullough J.: Transfusion Medicine 3th edition. 2012.)

Donor **kérdőív** – felelősségteljes kitöltése, jogi felelősség

Orvosi vizsgálat, **anam.**, fizikális vizsg.

Fog-kezelt, GI tünettel érkező, fert-ő ágens érintett donor kizárása

Megfelelő **karfertőtlenítés** (St. Epid.)

Vérzsák (külső felület is tisztán tartva)

„szűrő”: megfelelő **kézfertőtlenítés**

Első 15-30 ml **elterelése**

Szűrőtesztek szerepe

Karantén

Vvs **tárolás**: 1-4 °C

Olvasztott termék 4 órán belüli **transzfúziója**

Tiszta **vízfürdő** - Pseudomonas

Poolozás: megfelelő **higienes feltételek** betartása

Recipiens **donorszám** csökkentés

Autológ transzfúzió ill. **irányított** véradás

Indikációk behatárolása

Patogén inaktiváció ill. **rekombináns készítmények** alkalmazása

Leukoredukció – a vírus-kockázat csökkentése

Vérkész. beadás előtti **vizuális ell.**, **bakt. tenyésztés**

Összefoglalás

A transzfúziót csak akkor szabad alkalmazni, ha a beteg klinikai állapota azt egyértelműen **indokolja**, **előny/kockázat** mérlegelése (**költséghatékonyság** elemzés) után csak a hiányzó alkotórészt (szubsztitúciós/**szupportív**/) kell adni, nem célja a normál labor értékek elérése

Leggyakoribb indikációk: **hypoxia megszüntetése**, keringő vértérfogat helyreállítása, fenntartása

Vércsoportok szempontjából a **legfontosabb az ABO kompatibilitás**

Immunizációt minden véralkotó rész okozhat

A transzfúzió kockázata nagy!!! **Nincs 100 %-os biztonság**

Imm-i és nem imm-i, akár halálhoz vezető szövődményeket (pl. AHTR) okozhat

A transzfúzió módját (indikációtól a végrehajtásig, utókövetésig a **Tr-s Szabályzat** határozza meg – ez **jelenti a tr. törvényi környezetét**

„A legbiztonságosabb transzfúzió, amit be sem adnak” (Dr. Hollán)

Köszönöm megtisztelő figyelmüket

